

**IMPETUM
GROUP**

Championing business value
CITR / ROCA / ROCA X

CONFIDEX.S2 2021

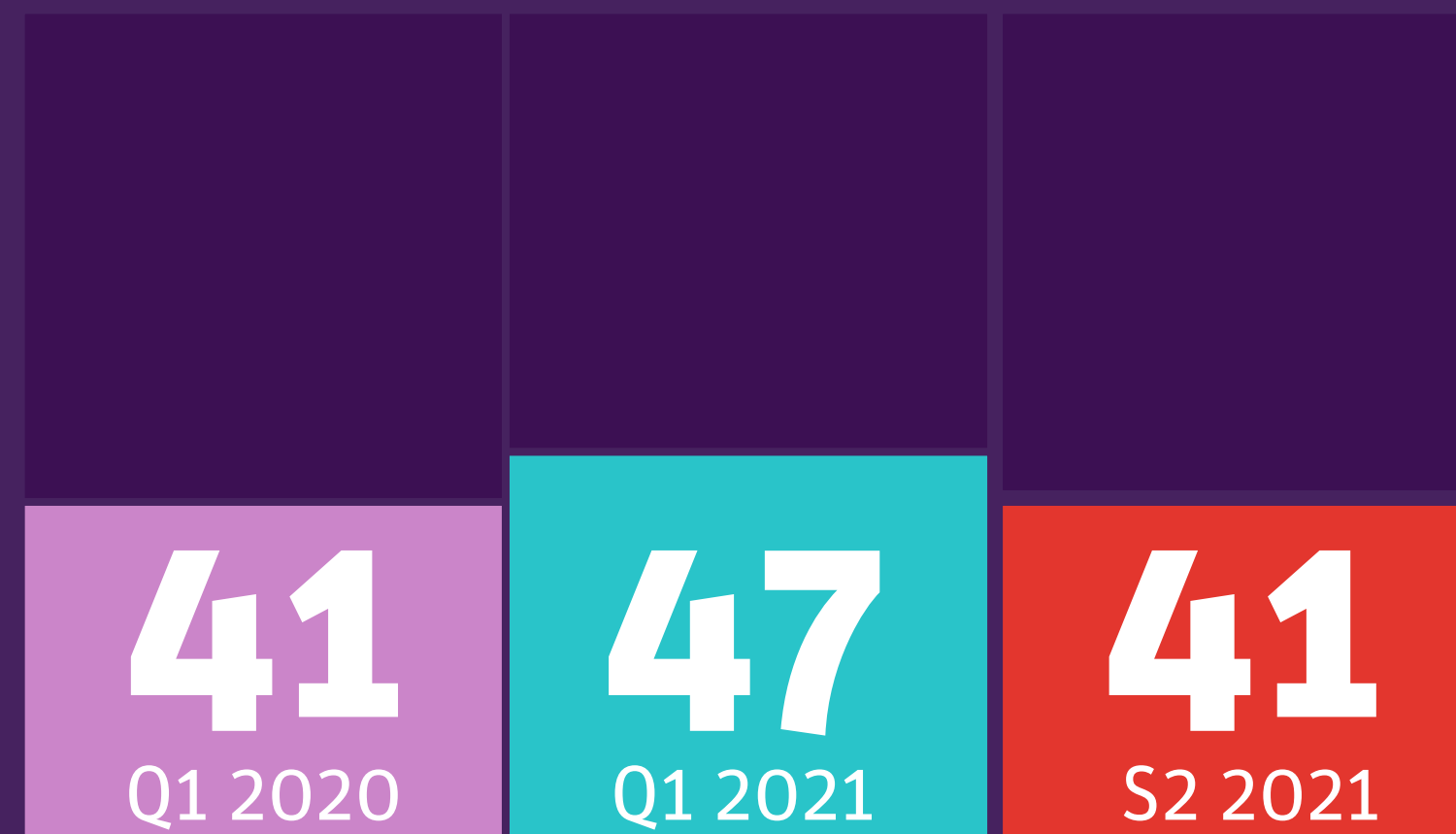
Despre încrederea în economie
în vremuri de criză

Concluzii principale

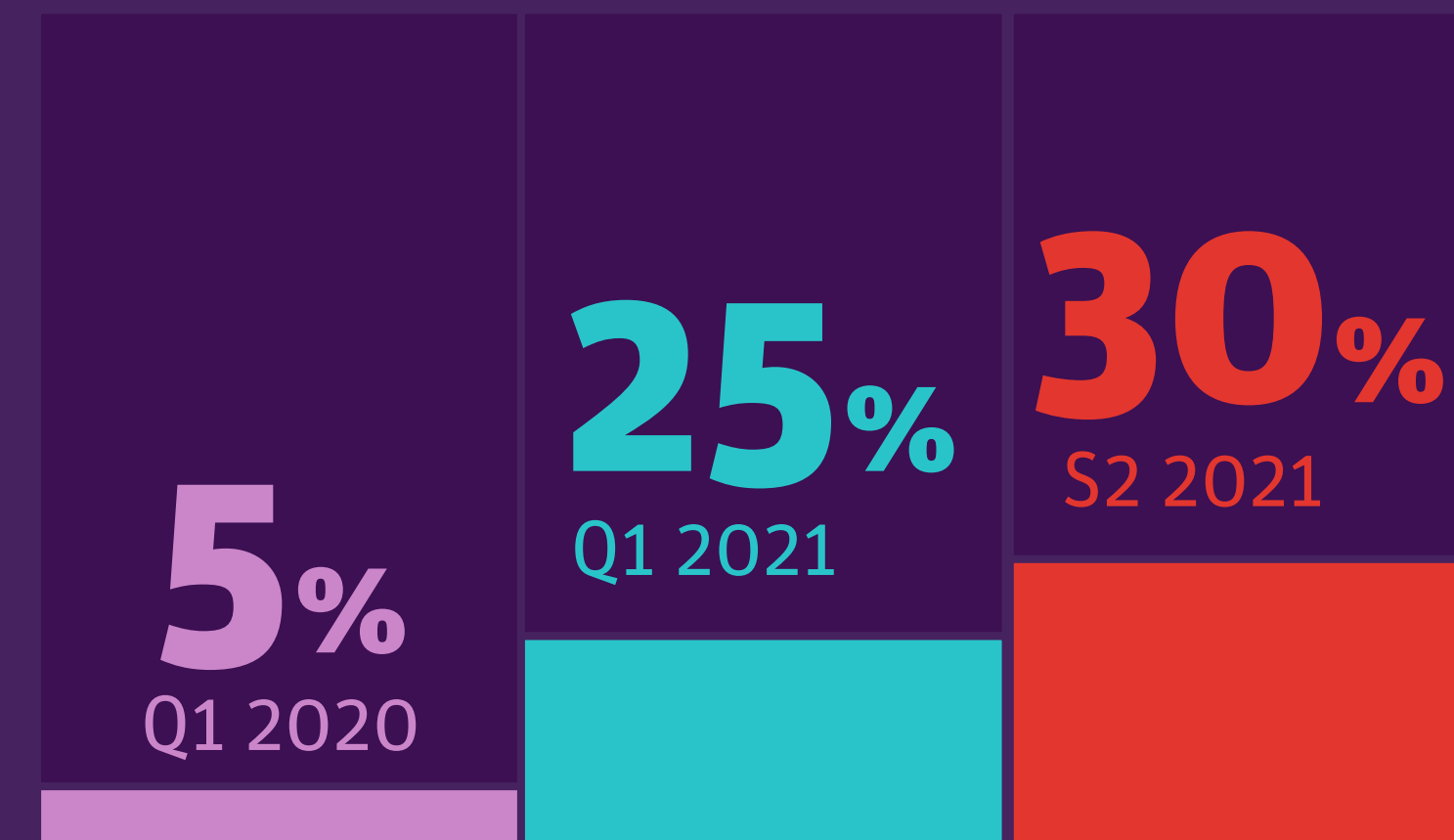
Evoluție indice CONFIDEX

Practic ne-am întors la valoarea din Q1 2020

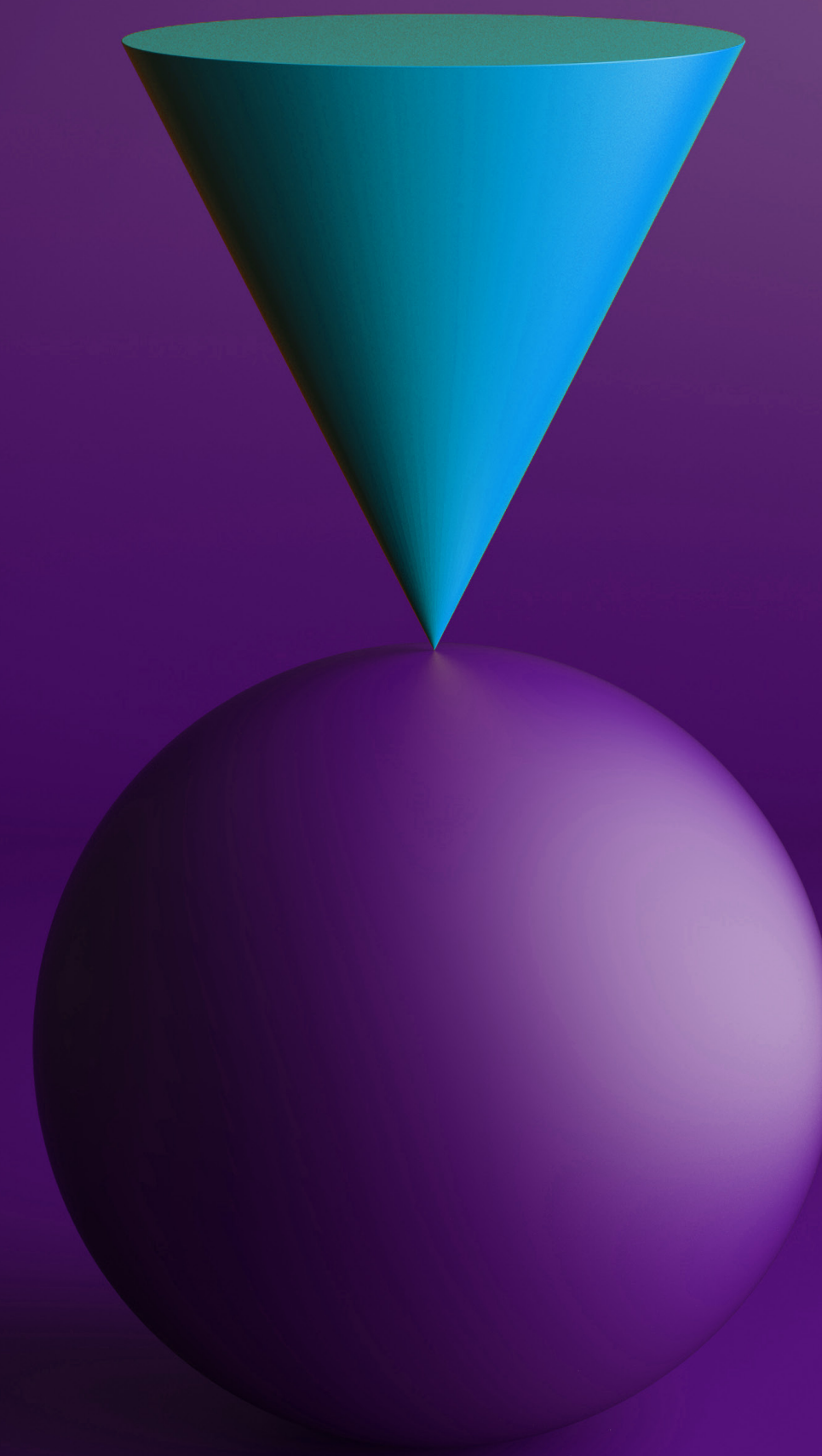
Se acutizează problemele privind costurile de producție

Comparativ cu Q1 2020, crește procentul respondenților care consideră costurile de producție ca fiind principala provocare.

01.

**Importanța
studiului
CONFIDEX**

Universul cercetării

39.000 companii private

active în România, cu minimum 5 angajați, împărțite pe trei categorii în funcție de cifra de afaceri:

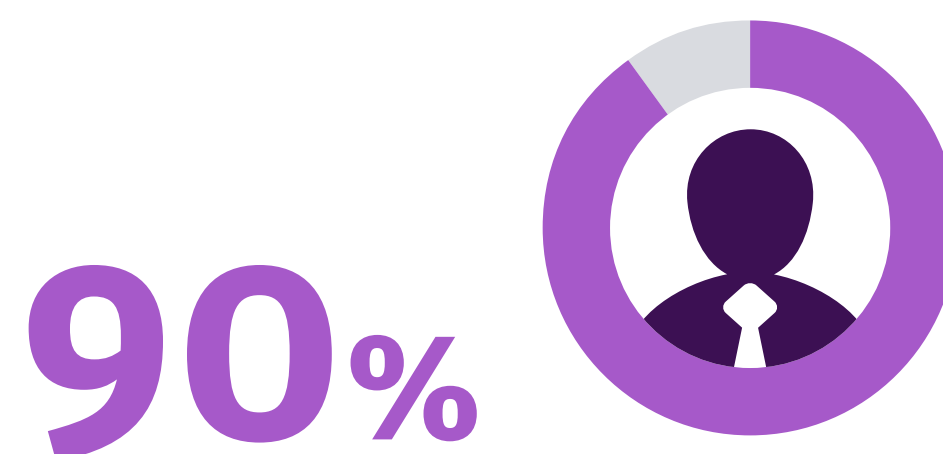
Respondenții studiului CONFIDEX Noiembrie 2021 sunt reprezentanții a 663 companii din toate domeniile principale de activitate și toate regiunile țării. În scopul comparației statistice cu studiile anterioare, prezentul raport cuprinde doar analiza firmelor care au peste 100.000 euro cifra de afaceri și peste 5 angajați, adică

503 companii private

Elementele diferențiatore ale eșantionului studiului CONFIDEX

companii cu cifra de afaceri peste 1 mil. euro

dintre respondenți sunt CEO, iar restul de 10% reprezentanți ai top management-ului

companii cu cifra de afaceri peste 5 mil. euro

companiile respondente însumează peste

150.000
de angajați

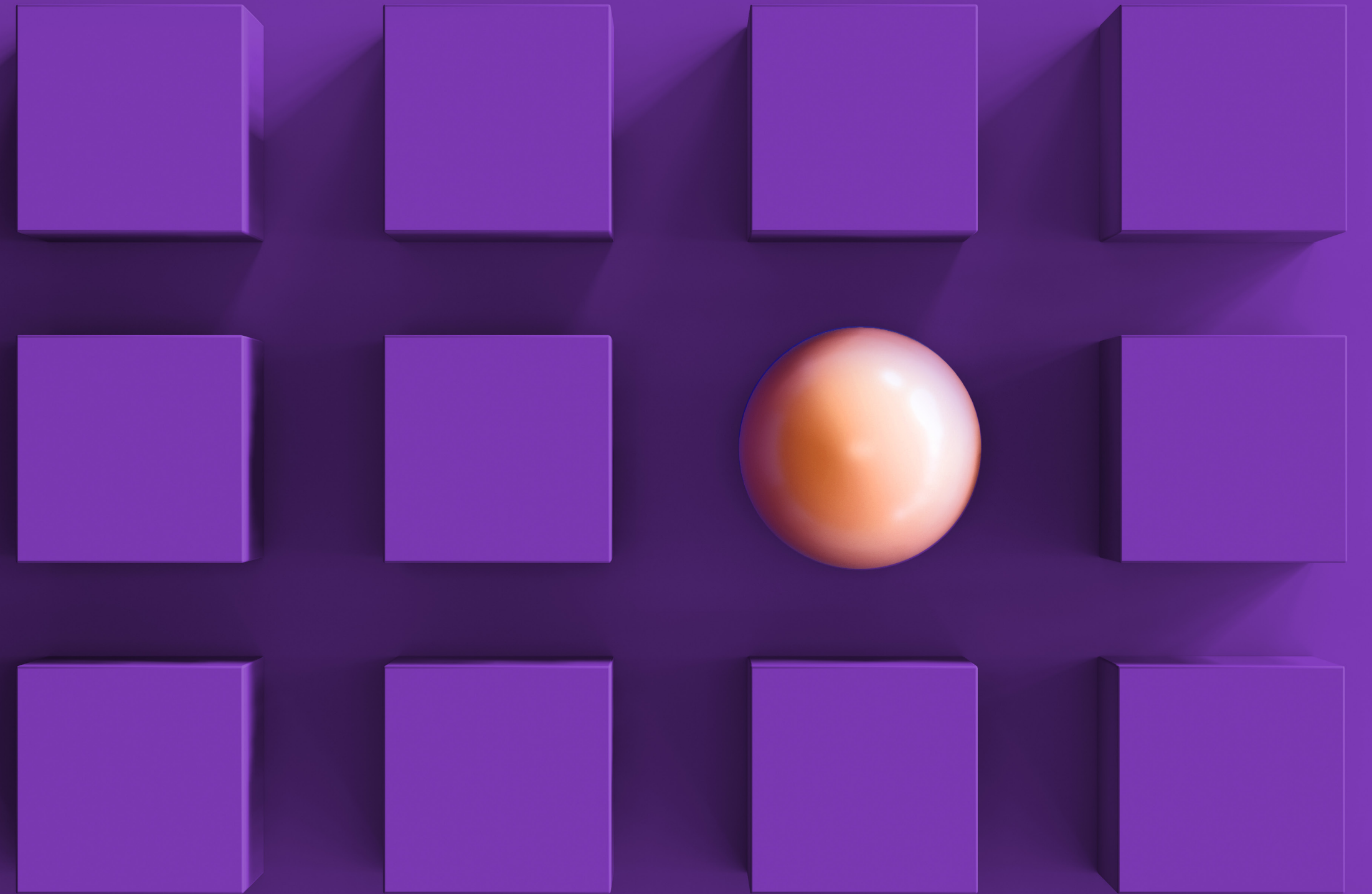
Studiul acoperă toate sectoarele economiei contribuatoare la PIB.

În cele cinci etape ale cercetării de până acum au răspuns peste 2000 de manageri din România.

CONFIDEX este singurul studiu care a surprins T zero al companiilor și a monitorizat pulsul economiei pe tot parcursul pandemiei.

02.

**Percepția asupra
climatului
macro-economic**

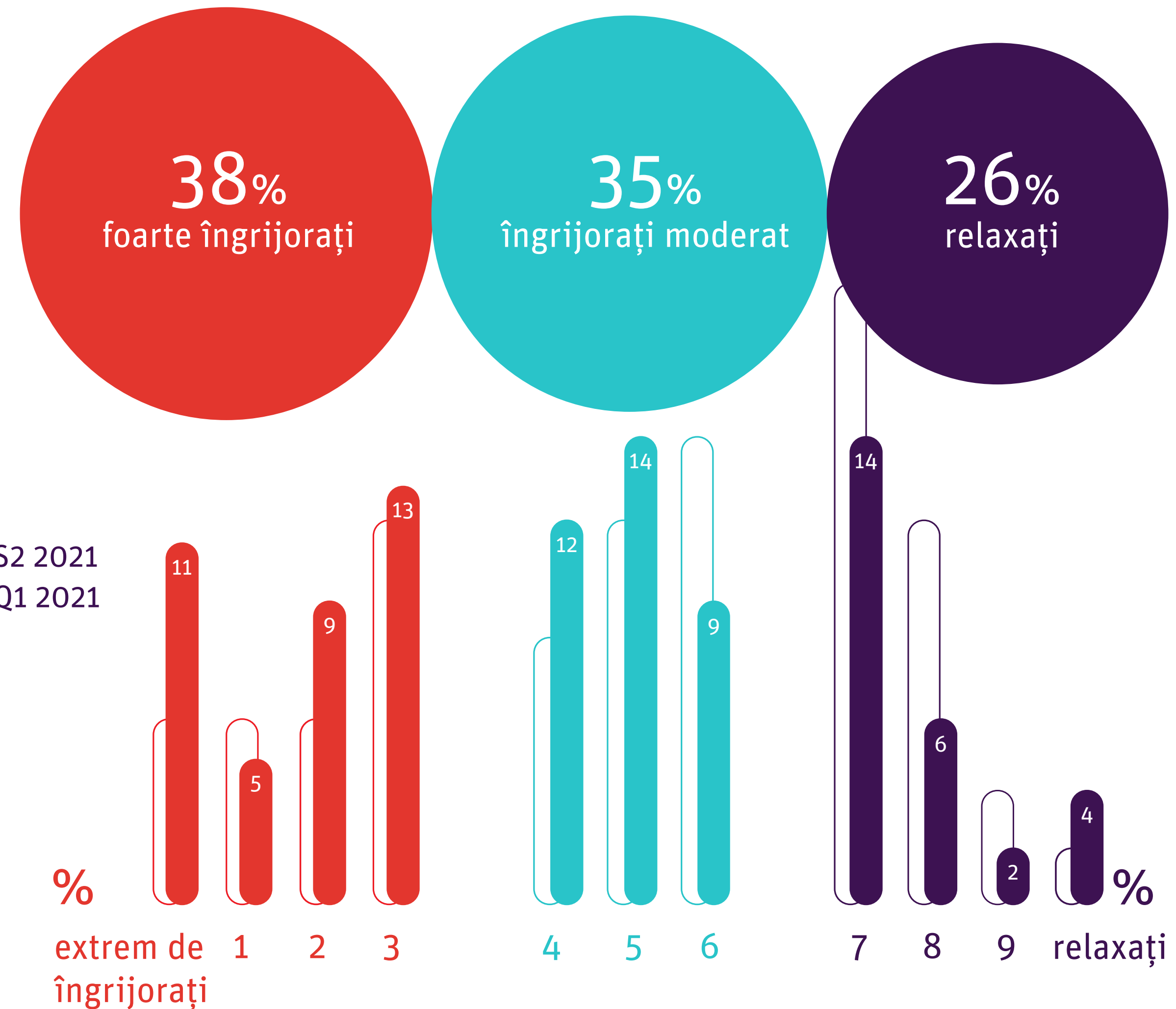
Percepția despre economie la sfârșitul lunii Octombrie.

Starea de spirit se depreciază din nou

Procentul celor foarte îngrijorați ajunge la 11% iar procentul celor relaxați (pozițiile 8-10) scade la 12%. Media este 4.4, inferioară cu 0.7 puncte celei din Q1 2021.

Pe o scară de la 0 la 10, unde 0 înseamnă că sunteți foarte îngrijorat, iar 10 foarte relaxat cu privire la modul în care evoluează economia națională, unde vă situați?

Ce vedem?

Indicatorul stării de spirit, adică al plasării pe o scală a relaxării-îngrijorării cu privire la evoluția economiei naționale, a pornit de la 4.4 în Q2 2020, a stagnat în Q3 2020, urmând de atunci o creștere constantă, în ambele ediții ce au urmat. A ajuns la o medie de peste 5 în Q1 2021, pentru ca în S2 2021 să revină din nou la valoarea de 4.4.

Ponderea celor care au încredere în evoluția economiei (scor 8-10, în dreapta scalei): a fost la 10% (Q2 2020) apoi 9%(Q3 2020), 11% în Q4 2020, 18% în Q1 2021 iar acum, în noiembrie 2021, procentul **este la 12%.**

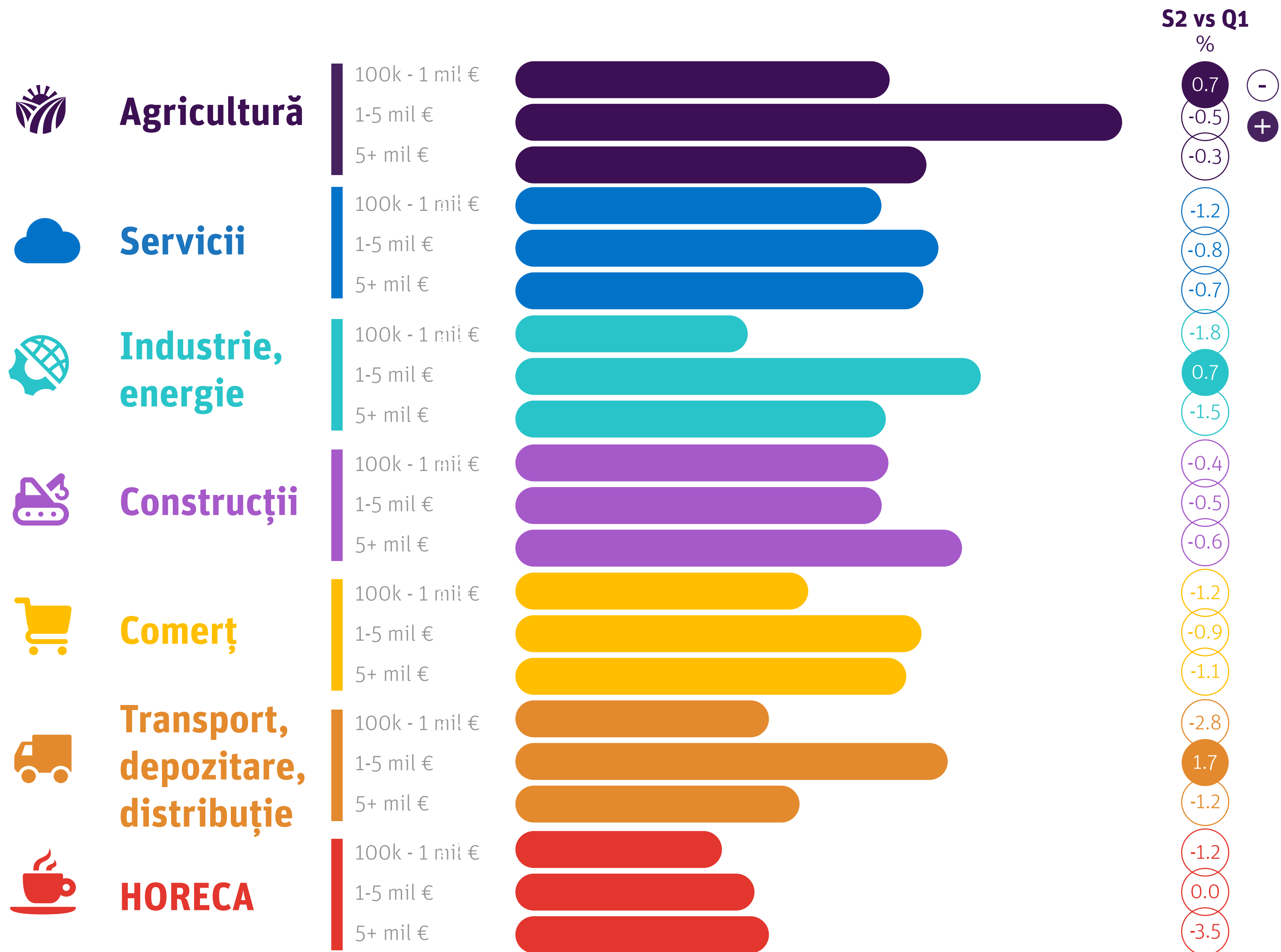
Ponderea pesimiștilor, a celor foarte îngrijorați cu privire la mersul economiei (scor 0-2, în stânga scalei) a fost la 25% (Q2 2020), apoi 26% (Q3 2020), 16% (Q4 2020) și 18% în Q1 2021, iar acum, în noiembrie 2021, procentul **a crescut la 25%.** După aproape 2 ani de pandemie, **starea de spirit a managerilor este una similară** cu cea de la începutul pandemiei.

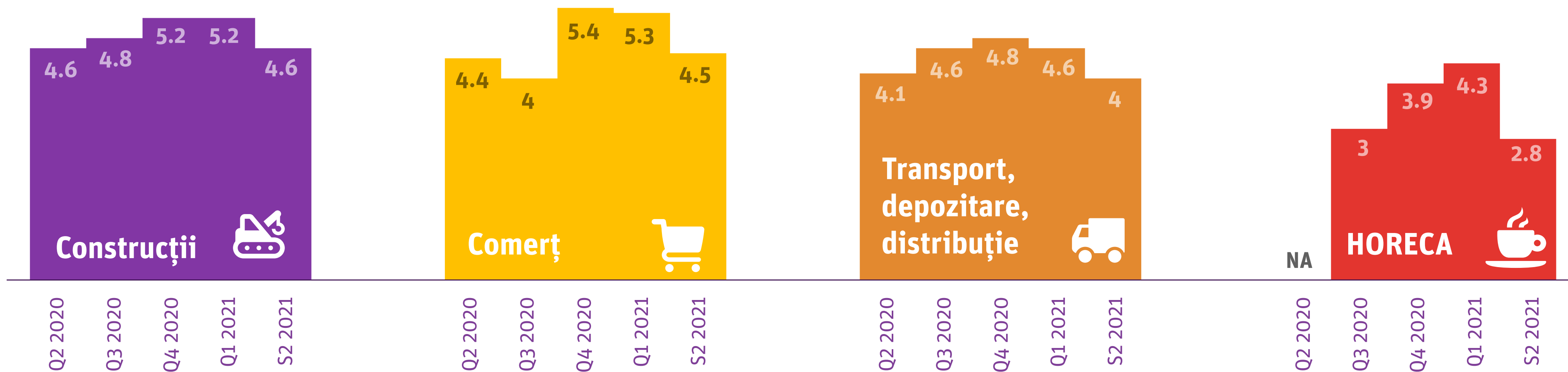
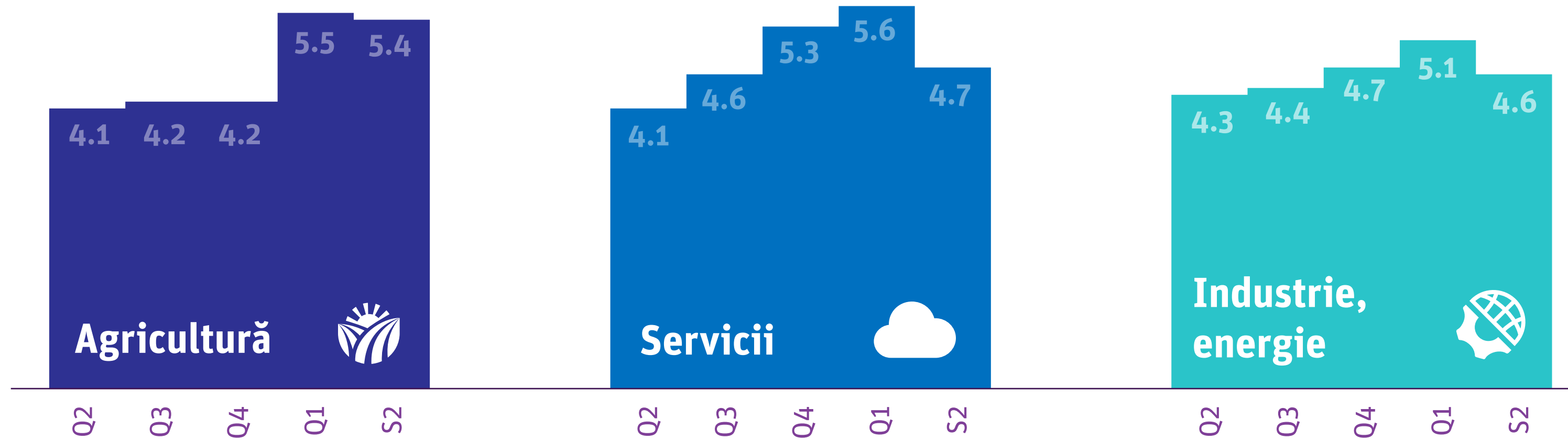

Indicatorul stării de spirit (îngrijorare- relaxare) segmentat pe cele șapte sectoare analizate

Confidex.S2 2021

Evoluție indicator stare de spirit

Confindex.S2 2021

Ce vedem?

Cu mici excepții, **scăderea valorilor indicatorului este de cel puțin o jumătate de punct.**

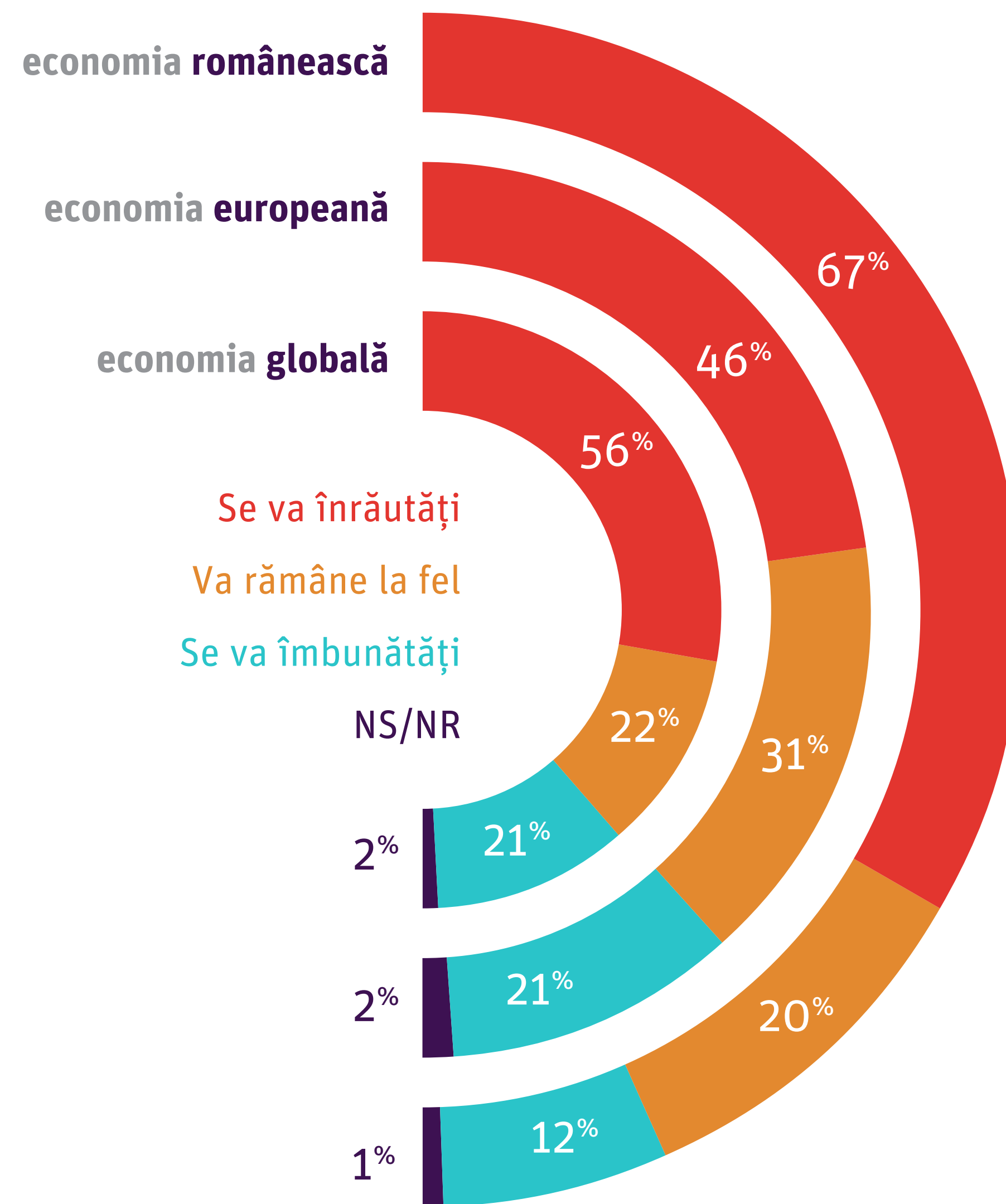
Față de studiile CONFIDEX anterioare, **se înrăutățește starea de spirit a managerilor din majoritatea domeniilor.** Indicatorul e mai ridicat în sectoarele Agricultură, Servicii, Industrie și Construcții.

Managerii din Agricultură (5.4) au revenit pe primul loc ca optimism, iar cei din HORECA și transporturi sunt în continuare la cea mai redusă medie de la debutul pandemiei și al studiului CONFIDEX.

Circa 67% dintre manageri consideră că economia națională se va înrăutăți în următorul an.

?

Cum credeți că va evolua ....
în următoarele 12 luni?

Ce vedem?

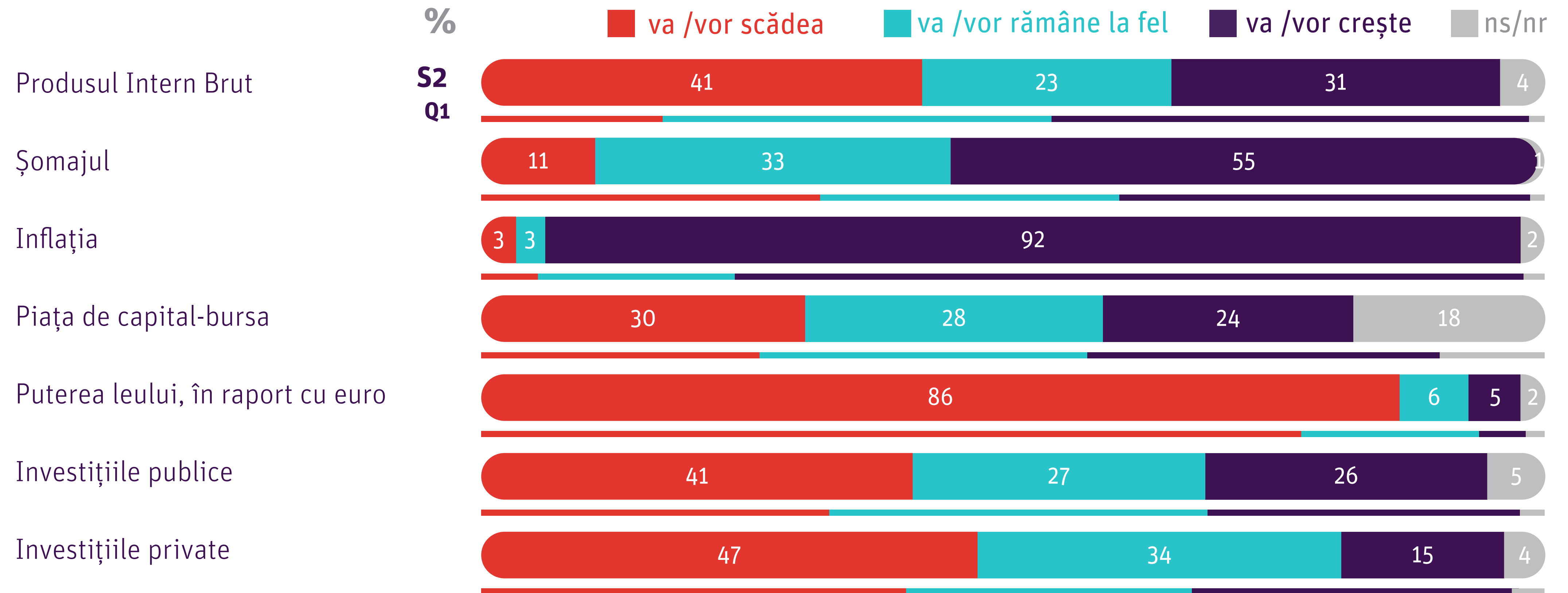
Nivelul de optimism este redus în predicțiile pentru următoarele 12 luni. Doar un manager din 8 consideră că economia națională se va îmbunătăți.

În schimb, unul din 5 manageri apreciază că economiile globală și europeană vor avea un trend pozitiv în următorul an.

Evoluțiile pe următoarele 3 luni: s-a dublat ponderea managerilor care cred că PIB-ul va scădea (41% vs 17% în Q1 2021)

? Cum considerați că vor evolua următorii indicatori la nivel național în următoarele 3 luni?

Ce vedem?

Față de ediția anterioară, Q1 2021, observăm o revenire la o percepție negativă a dinamicii economiei:

- o pondere mult mai mare celor care cred că PIB va scădea (41% vs 17%)
- o pondere mai mare a celor care cred că puterea leului va scădea (86% vs 77%)
- o pondere mai mare a celor care cred că inflația va crește (92% vs 74%)

Managerii din HORECA și Transporturi sau cei din companii cu o cifră de afaceri mică sunt cei mai pesimiști. Pe de altă parte, **managerii din Servicii sau cei ai companiilor mari sunt cei mai optimiști.**

Percepția redresării economiei rămâne într-un orizont de 2 ani

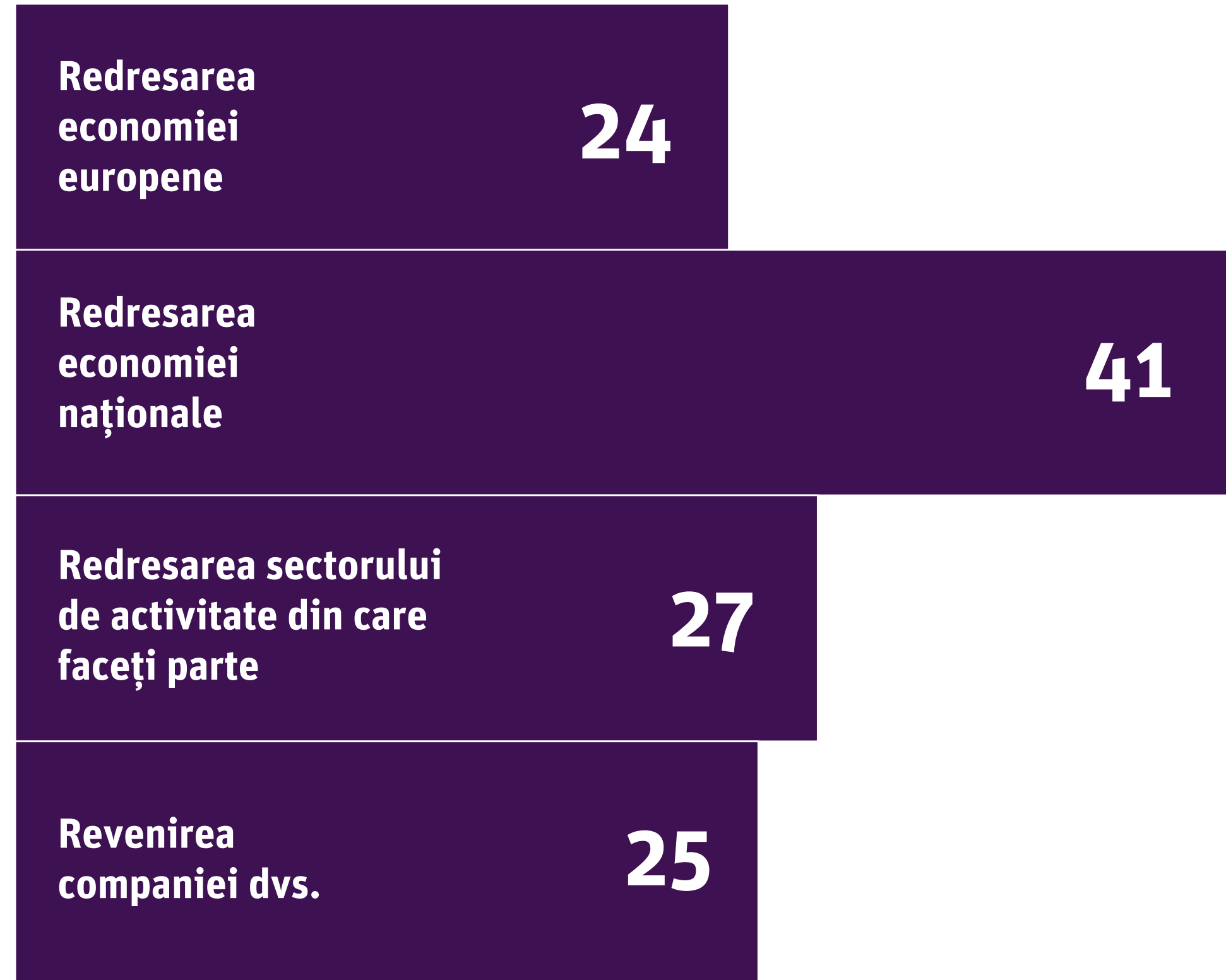
pentru economia europeană și pentru sectorul de activitate sau propria companie.

În schimb, economia națională pare a se redresa în mai mult de 3 ani.

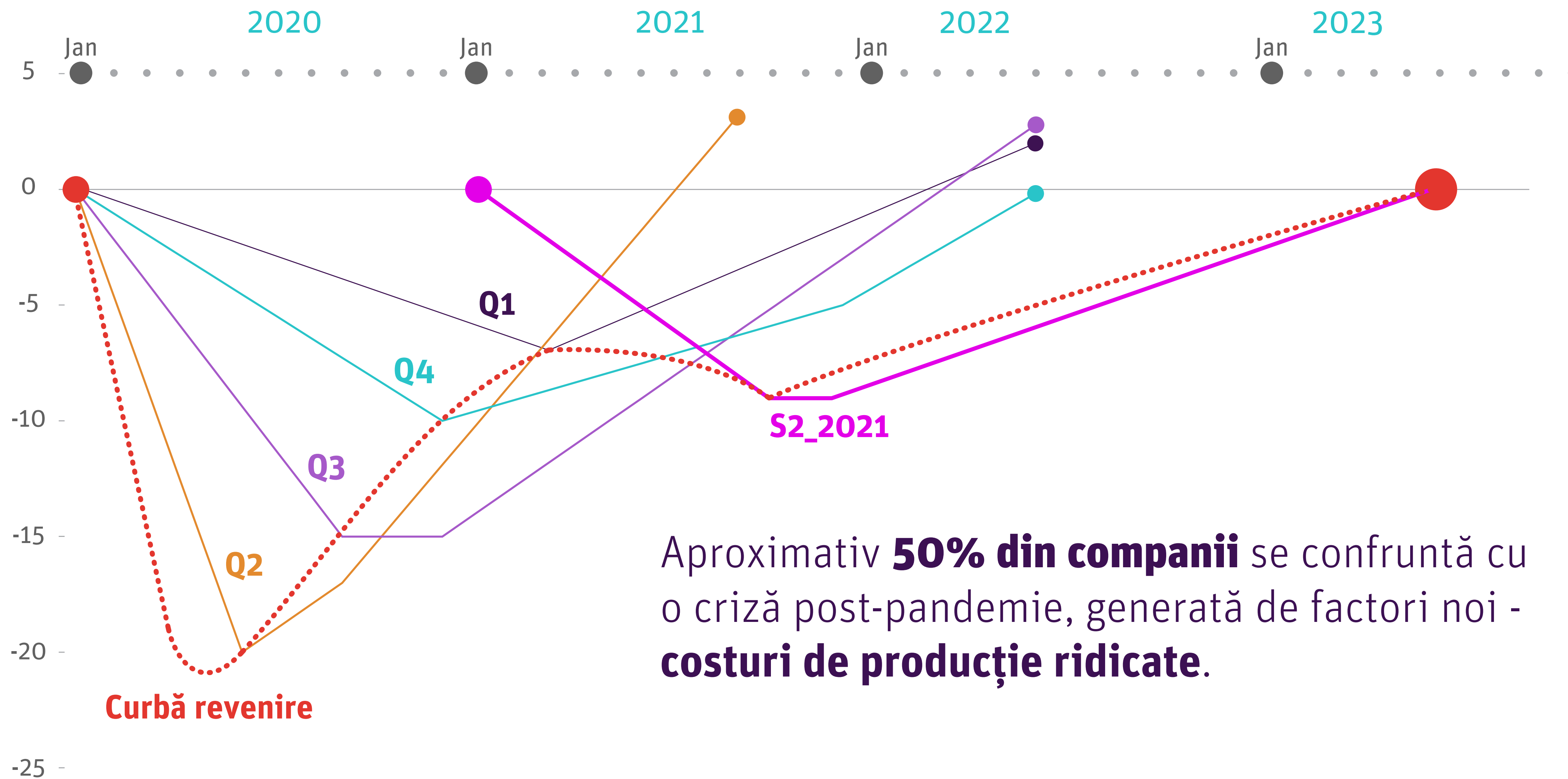

Dacă consideri că starea aspectelor de la întrebarea anterioară s-a înrăutățit, în cât timp consideri că se vor redresa?

Media (Luni)

Aproximativ **50% din companii** se confruntă cu o criză post-pandemie, generată de factori noi - **costuri de producție ridicate.**

Revenirea de la această nouă criză este estimată într-un orizont de **2 ani.**

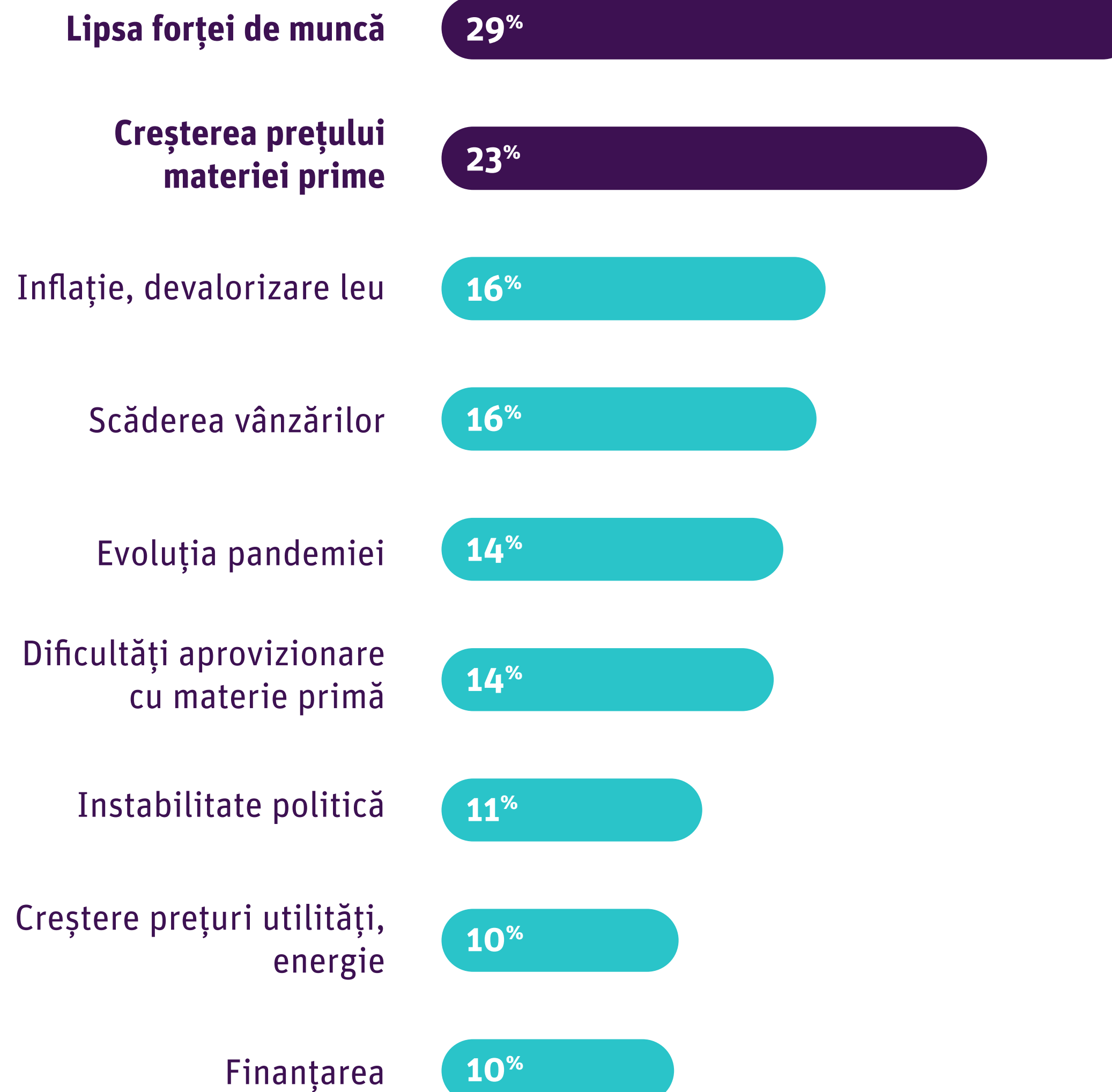
03.

Companii în pandemie

Principalele îngrijorări pentru perioada următoare: **lipsa forței de muncă și creșterea costului materiei prime**

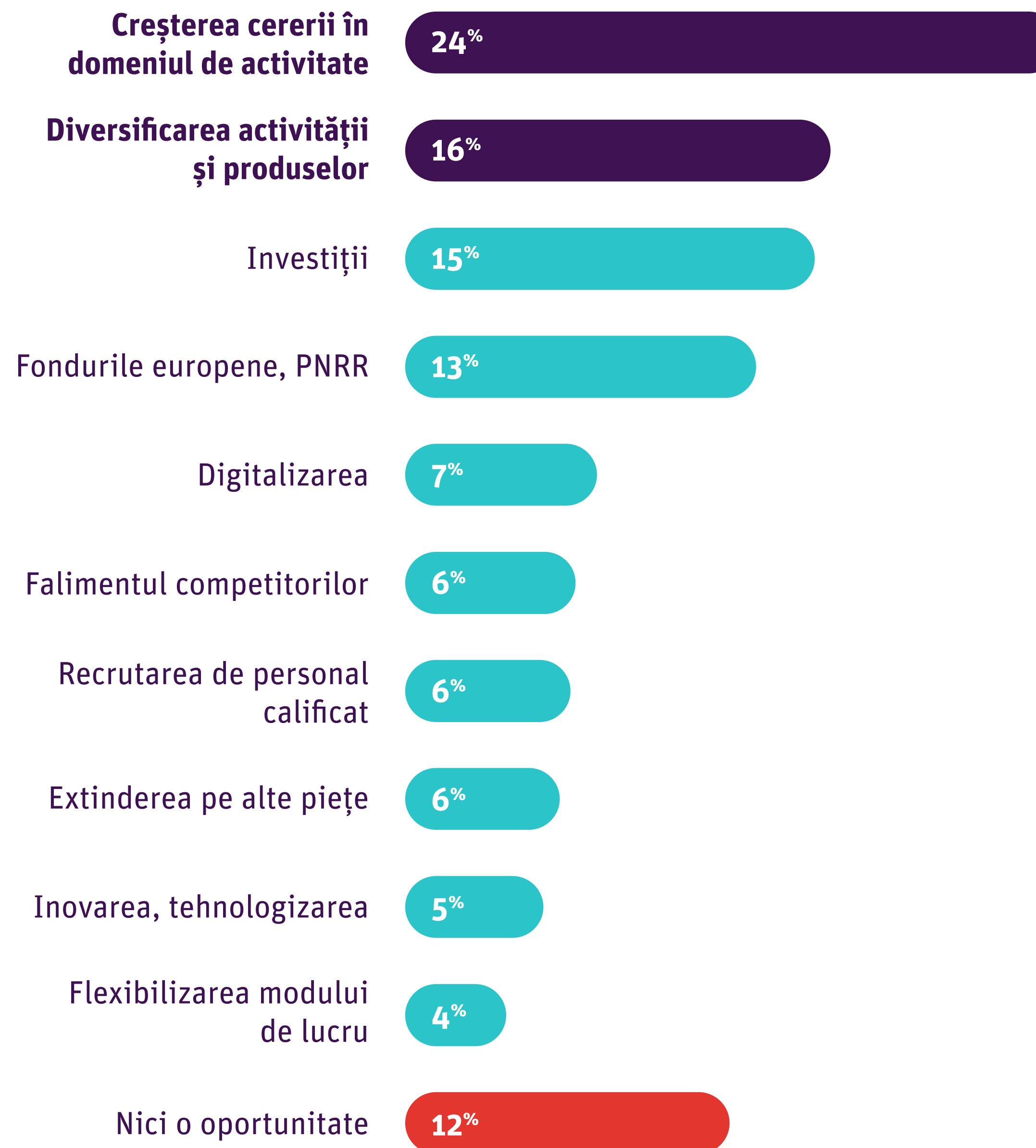
❓
Numiți principalele 2
îngrijorări cu privire la
activitatea companiei dvs,
în perioada următoare.
(întrebare deschisă)

Principalele oportunități identificate: **creșterea cererii** pentru anumite domenii (ex. comerț online) și **diversificarea gamei de produse și activități**

?

Care sunt principalele 2 oportunități cu privire la activitatea companiei dvs., în perioada următoare? (întrebare deschisă)

Ce vedem?

Comparativ cu edițiile anterioare ale studiului, **au apărut modificări în ierarhia dificultăților** cu care companiile se confruntă:

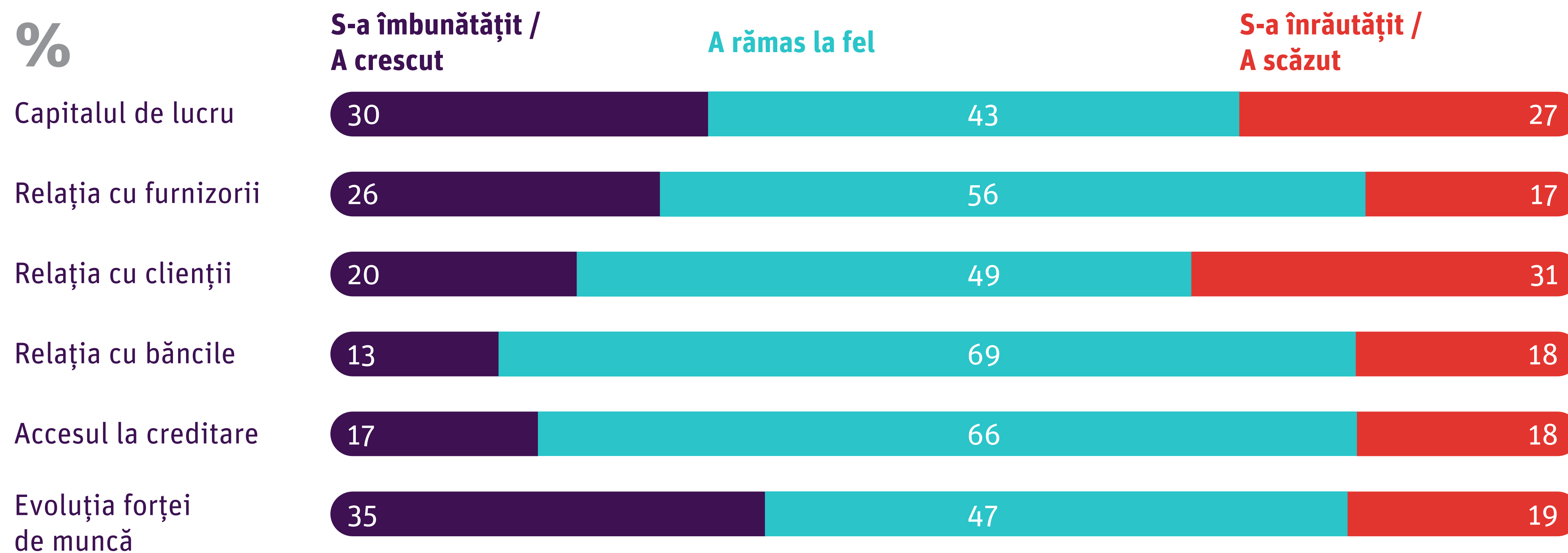
- Pentru prima dată, **pe locul I** în topul dificultăților este **lipsa forței de muncă**.
- De asemenea, dacă am cumula creșterea prețului la utilități, creșterea costului cu materia primă, dificultatea de aprovizionare cu materia primă, am putea considera această categorie ca fiind una dintre cele mai importante cu care se confruntă managerii în prezent.
- Comparativ cu edițiile anterioare, **a crescut semnificativ și ponderea managerilor care consideră inflația ca dificultate majoră** (16% în prezent comparativ cu 2% în studiul anterior).
- Apare **în premieră în lista îngrijorărilor** pentru prima dată contextul politic.

Avem însă și o **ierarhie a oportunităților identificate de manageri**: domeniile în care activează anumite companii au cunoscut creșteri importante, a crescut cererea pentru produsele pe care le aveau; alte companii au profitat de această perioadă pentru a-și diversifica gama de produse sau a se extinde pe alte piețe; PNRR și celelalte fonduri europene reprezintă de asemenea o oportunitate importantă pentru companii în perioada următoare.

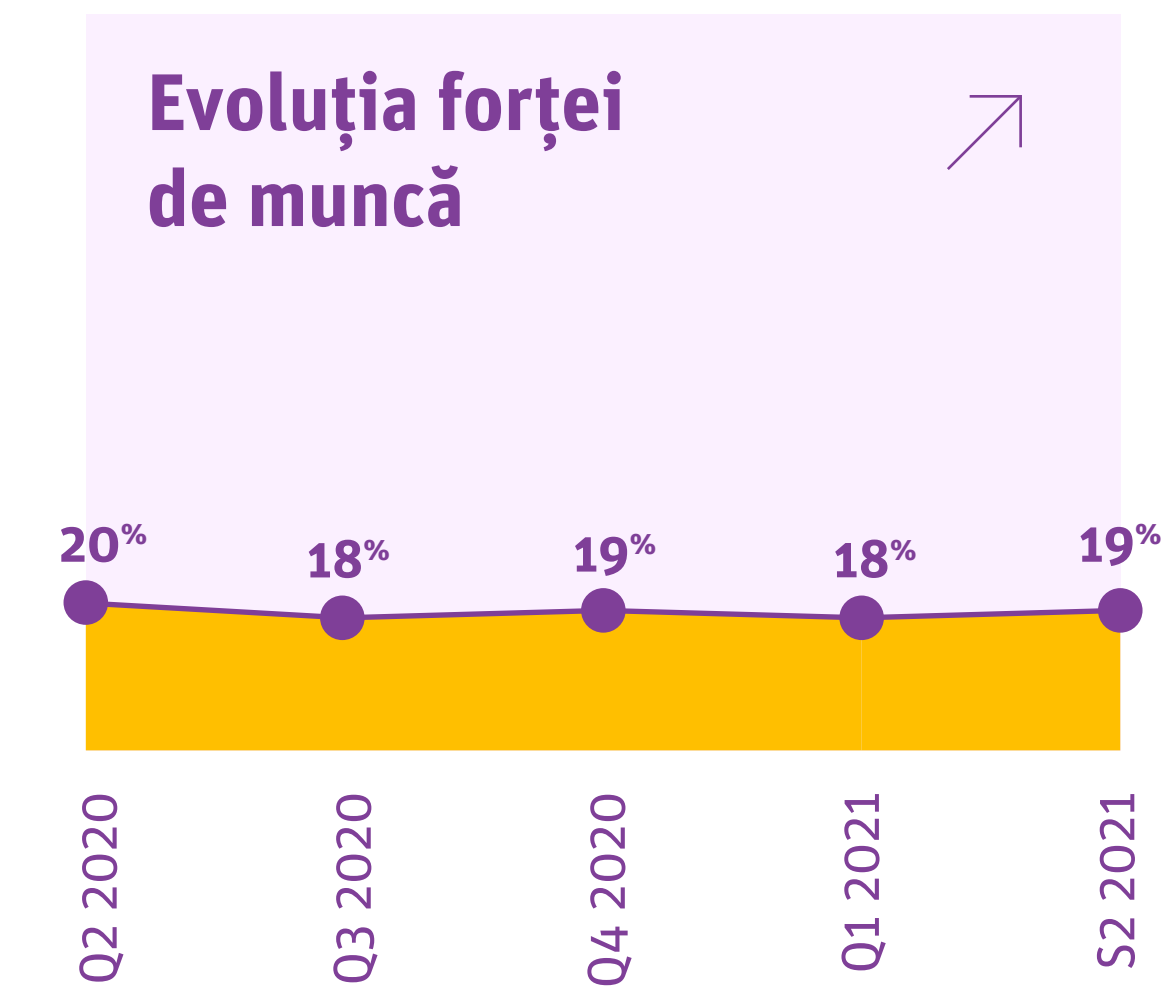
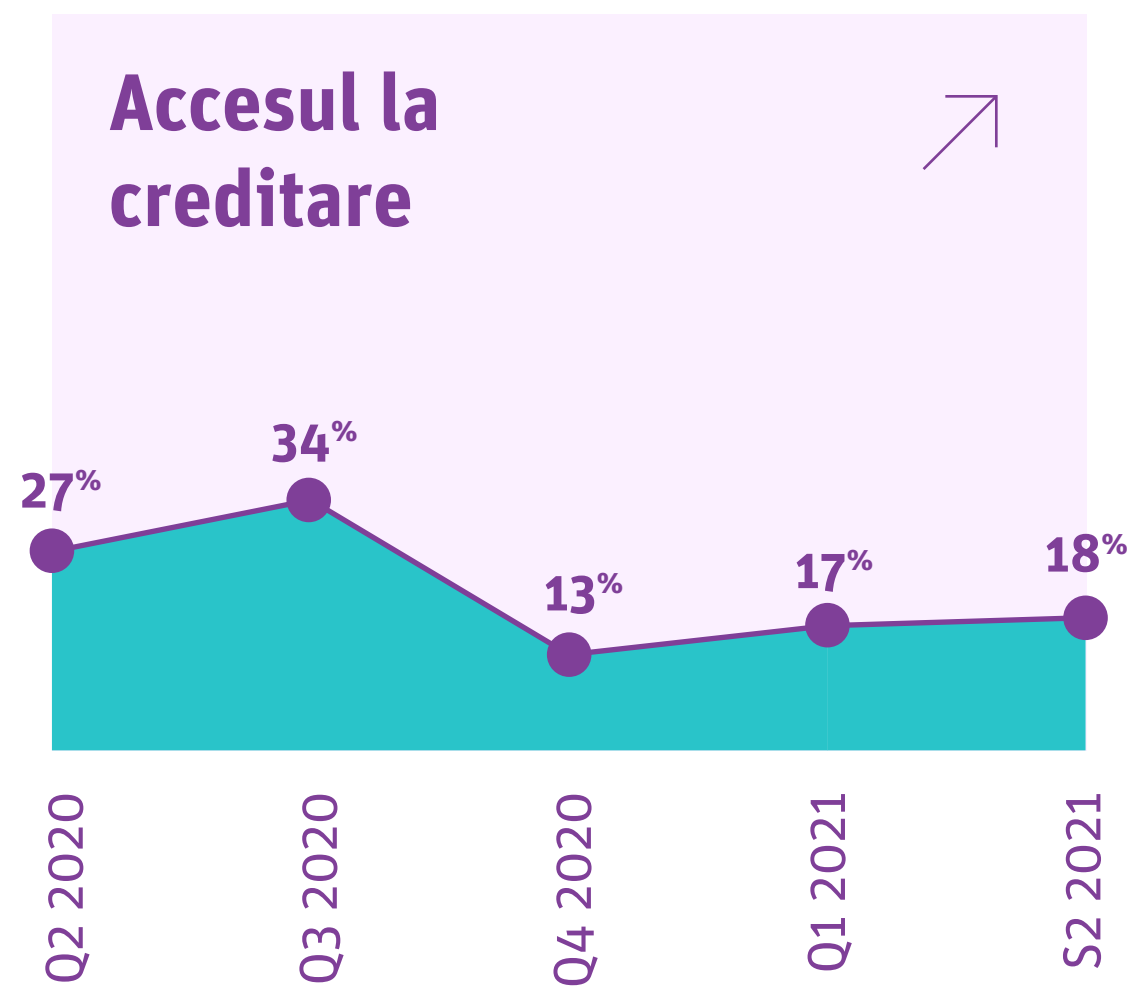
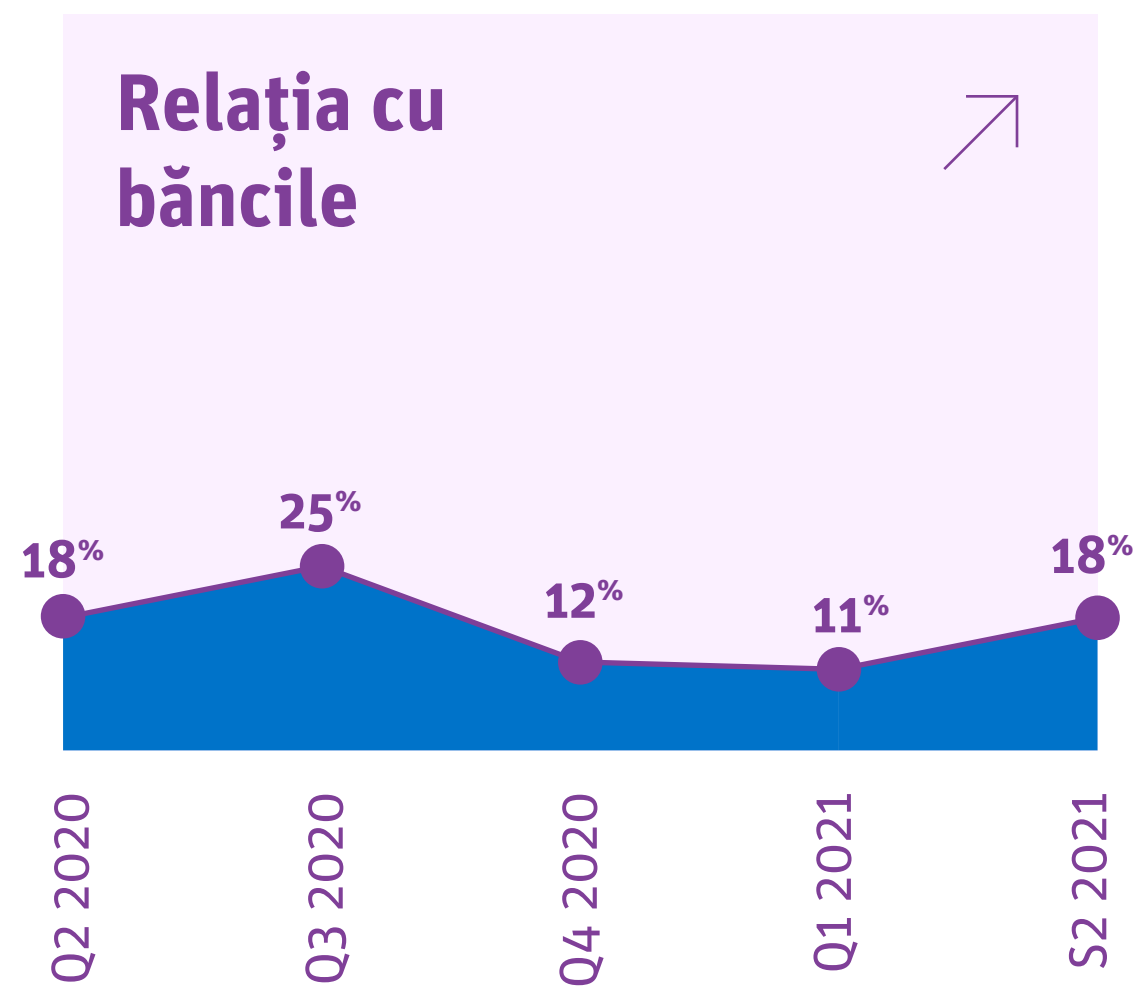
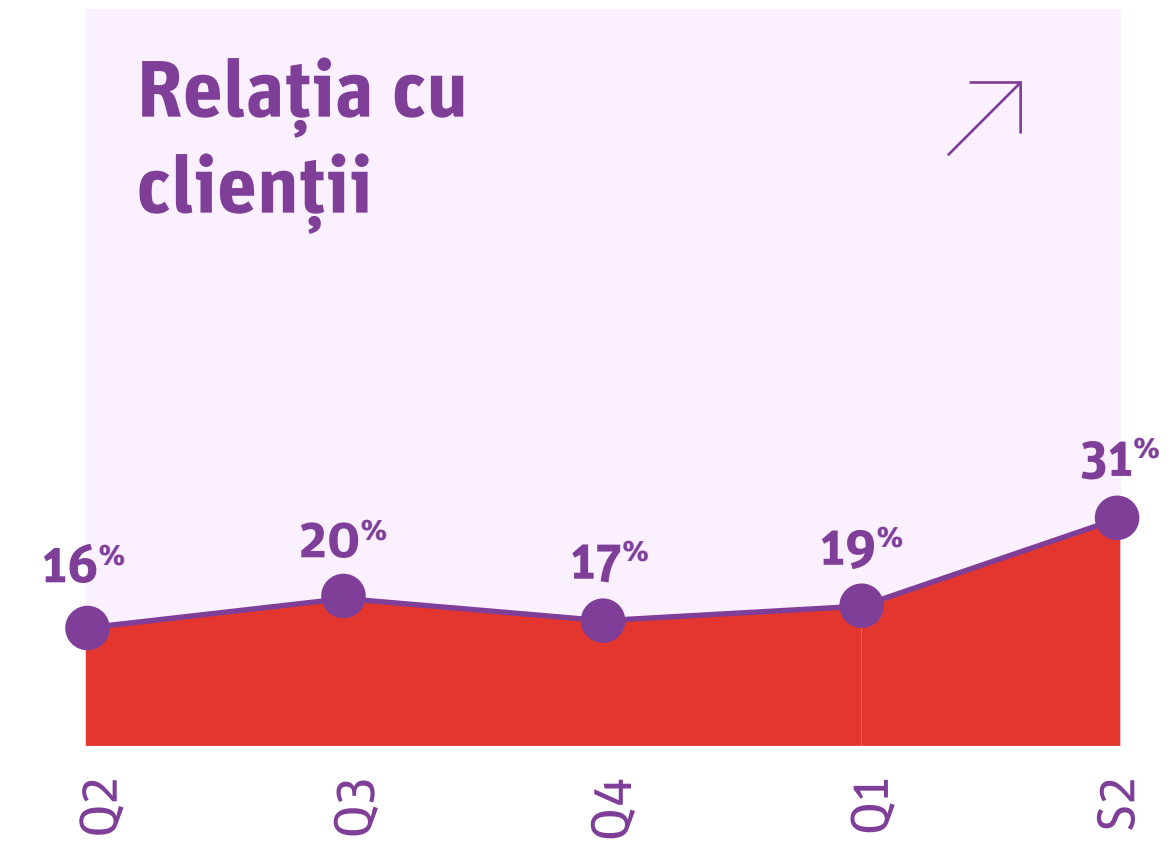
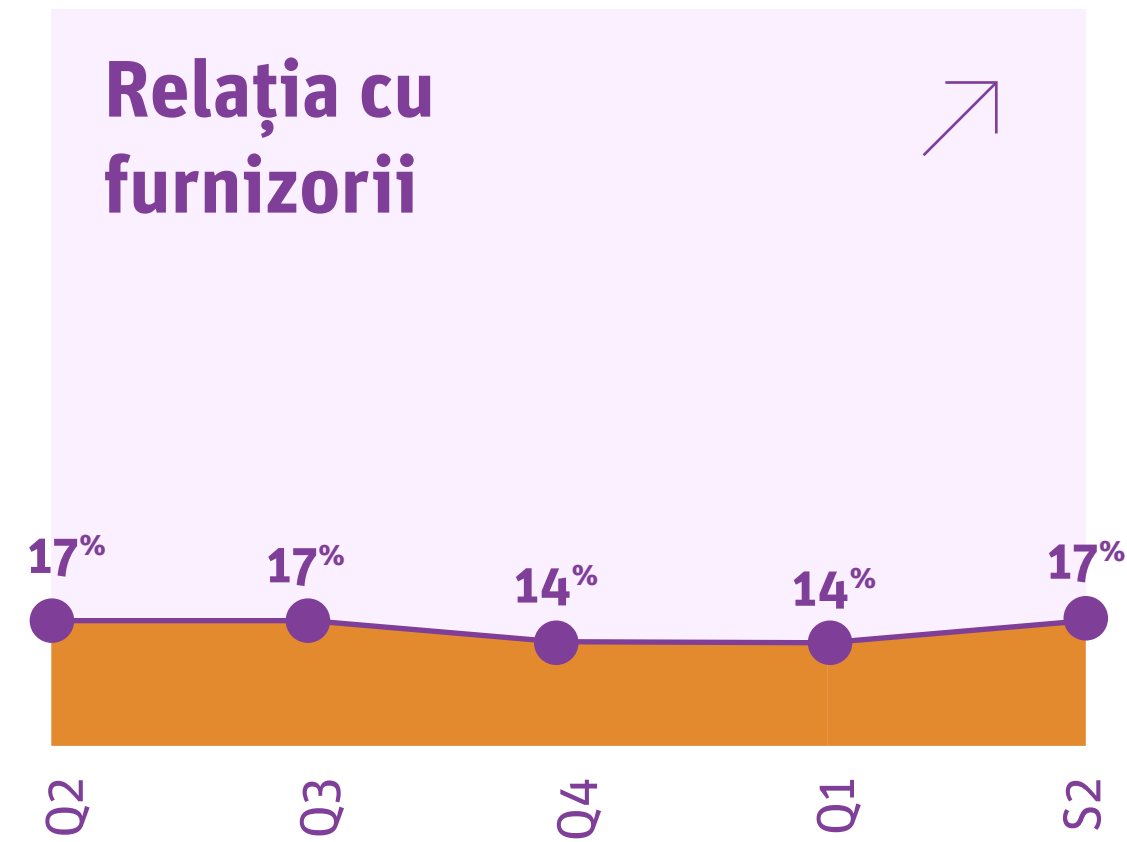
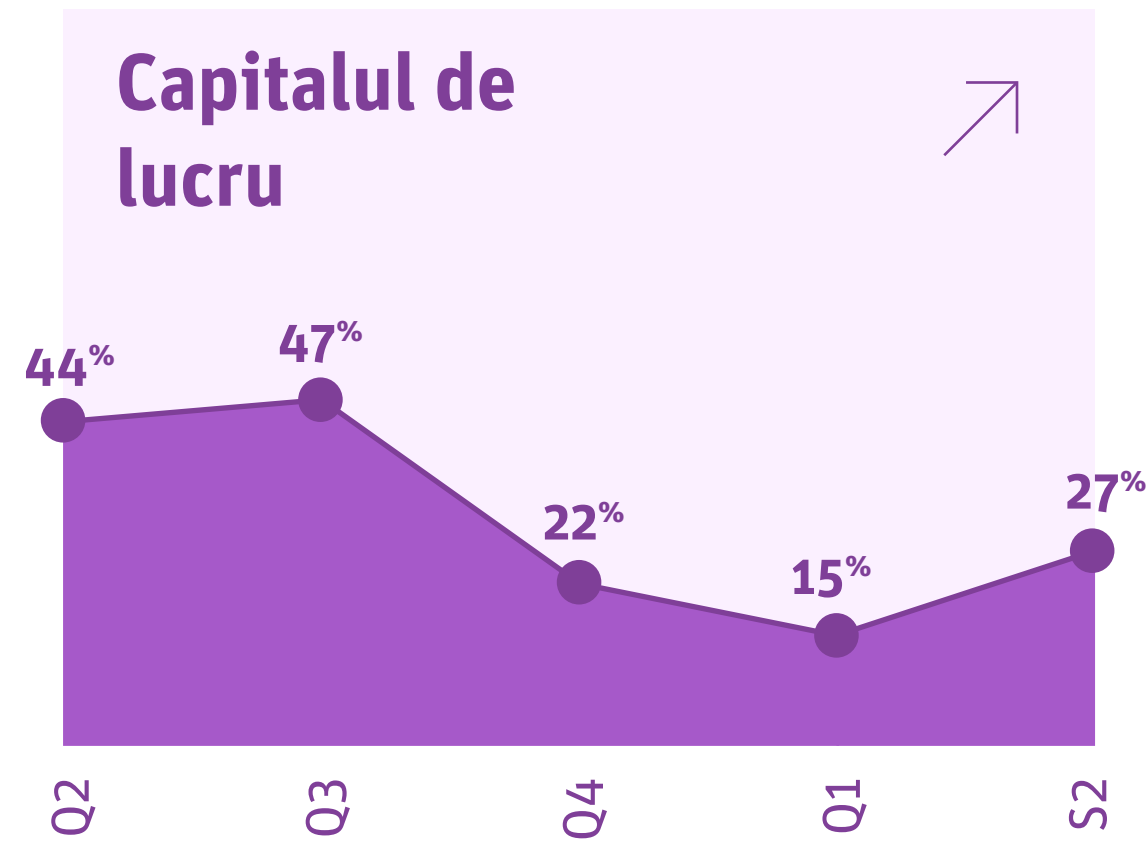
Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, **pentru 35% din companii s-a acutizat problema forței de muncă**

Cum au evoluat în ultimele 6 luni următoarele aspecte în compania dvs. față de aceeași perioadă din 2020?

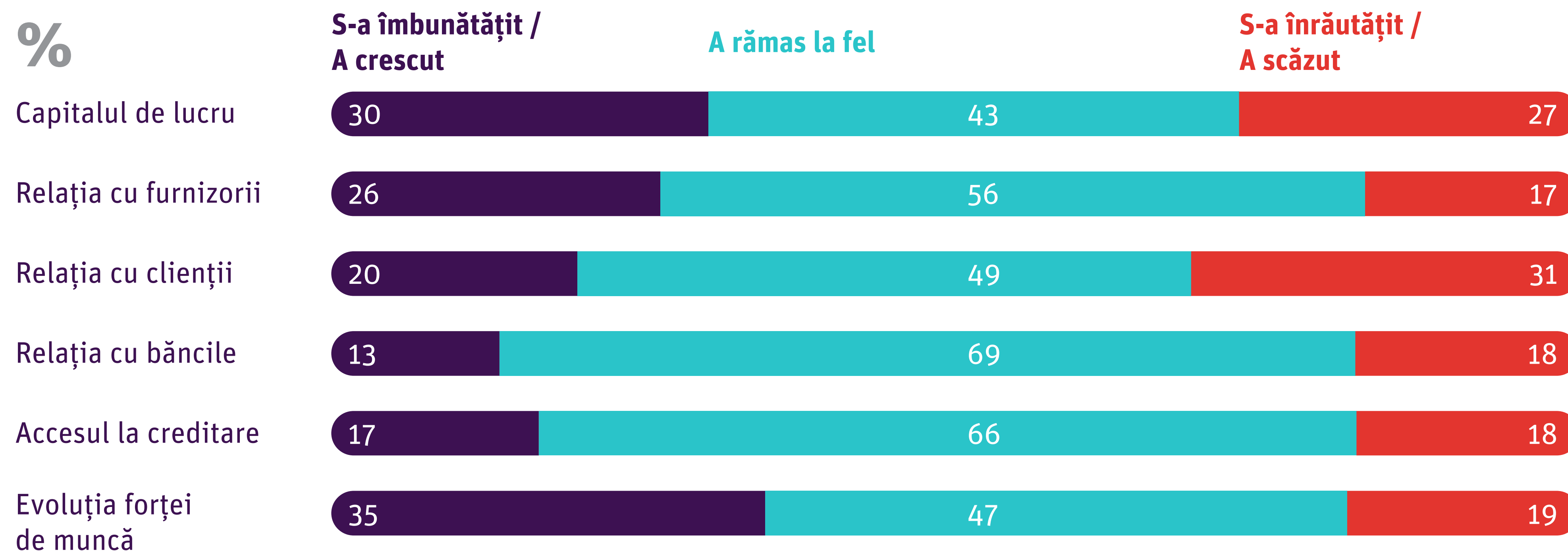

În ultimele 3 luni următoarele aspecte s-au îmbunătățit

Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, **pentru 35% din companii s-a acutizat problema forței de muncă**

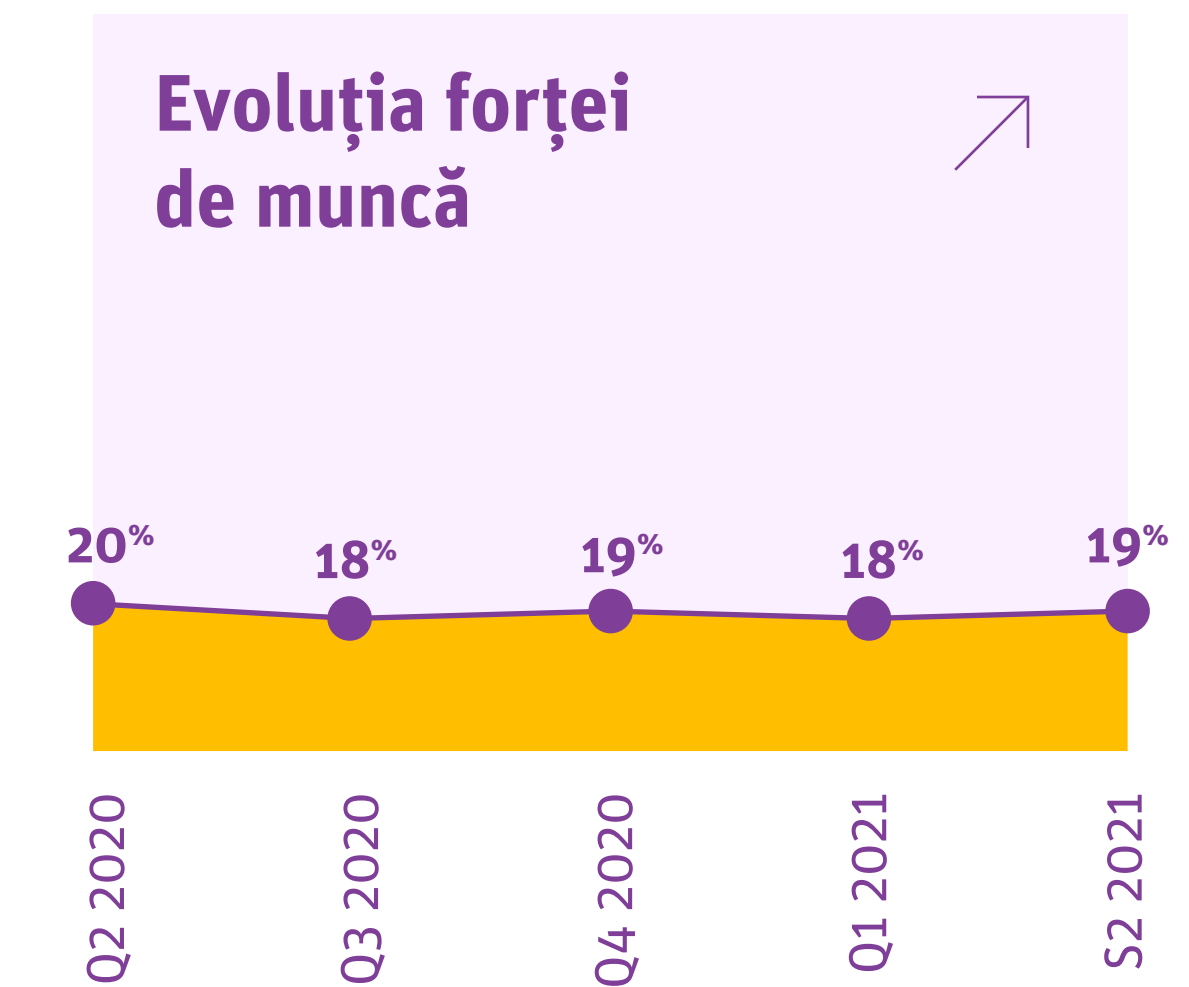
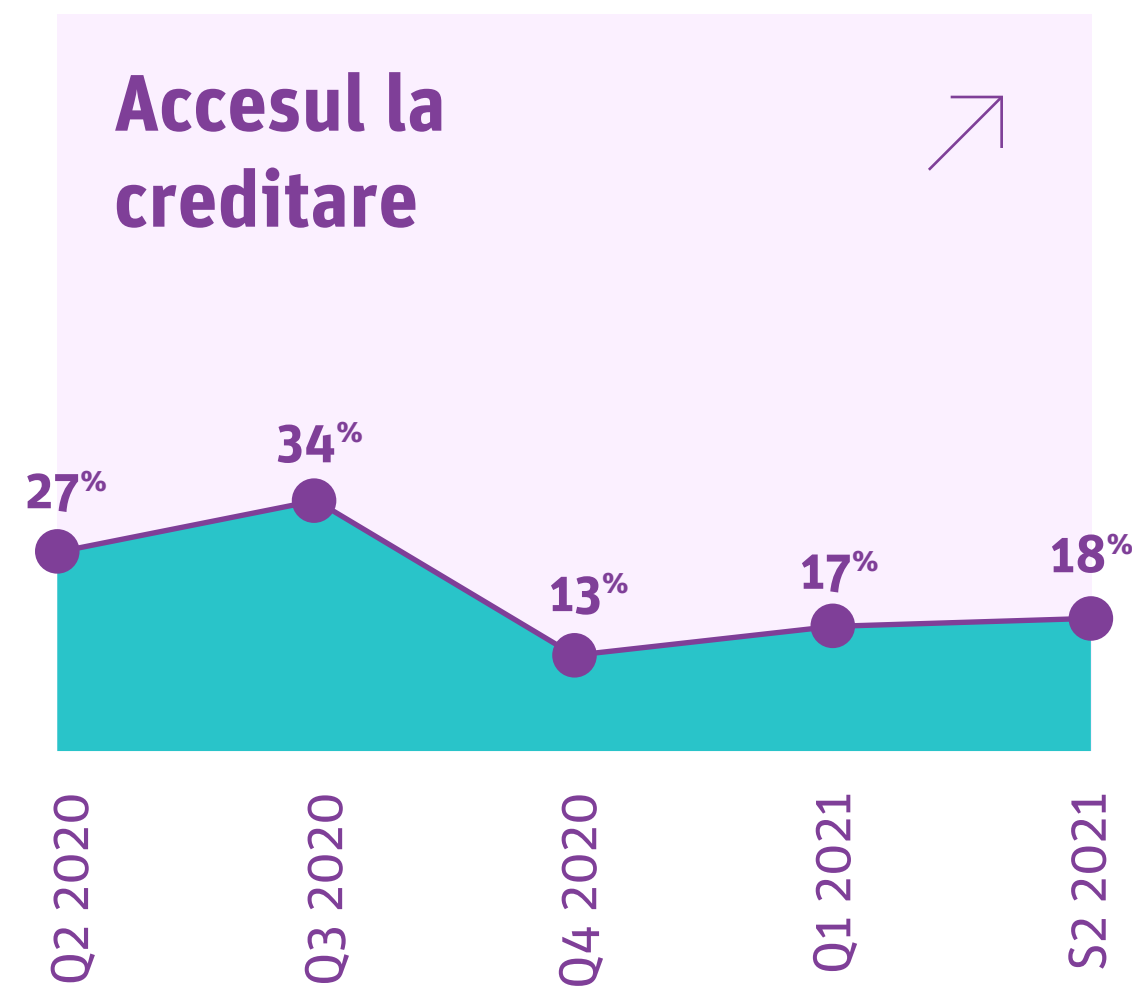
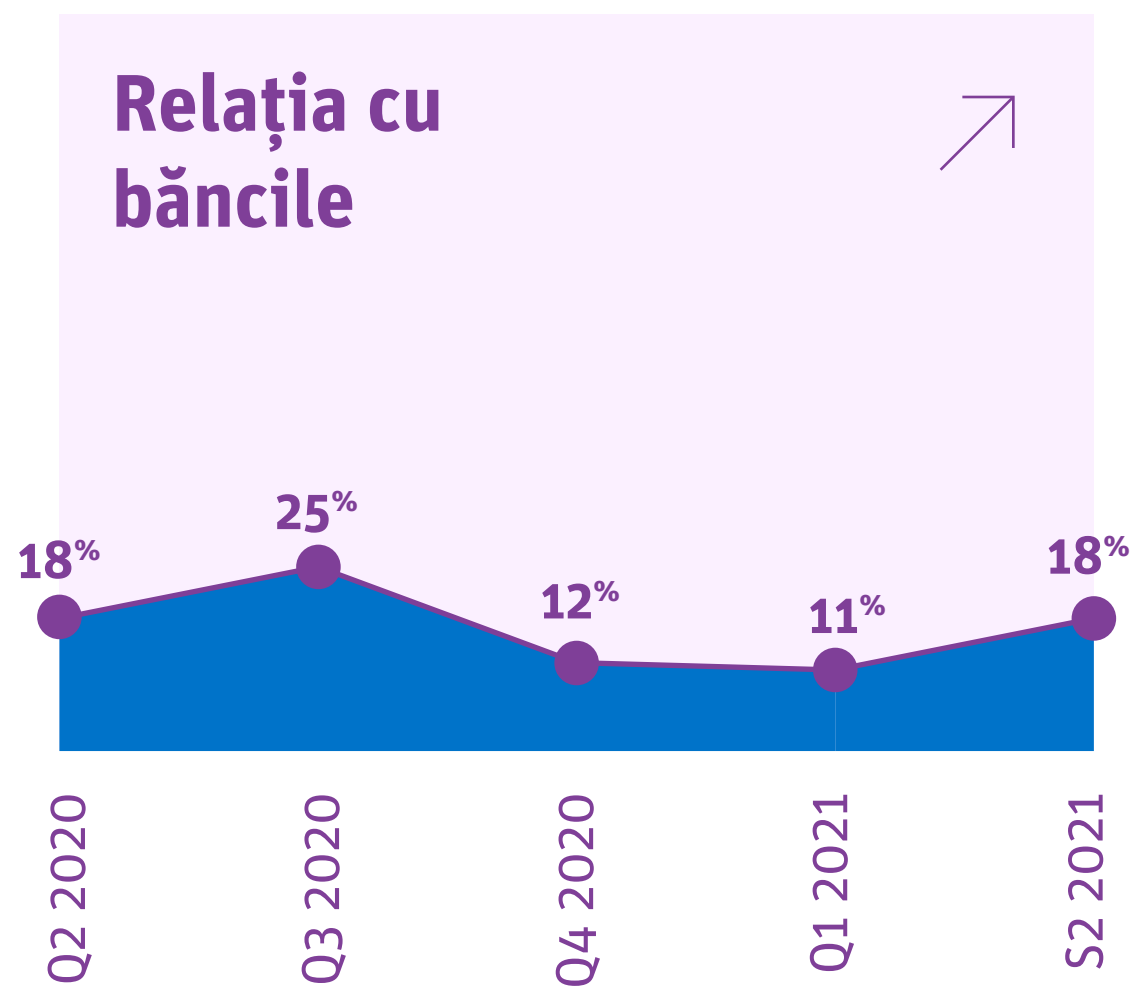
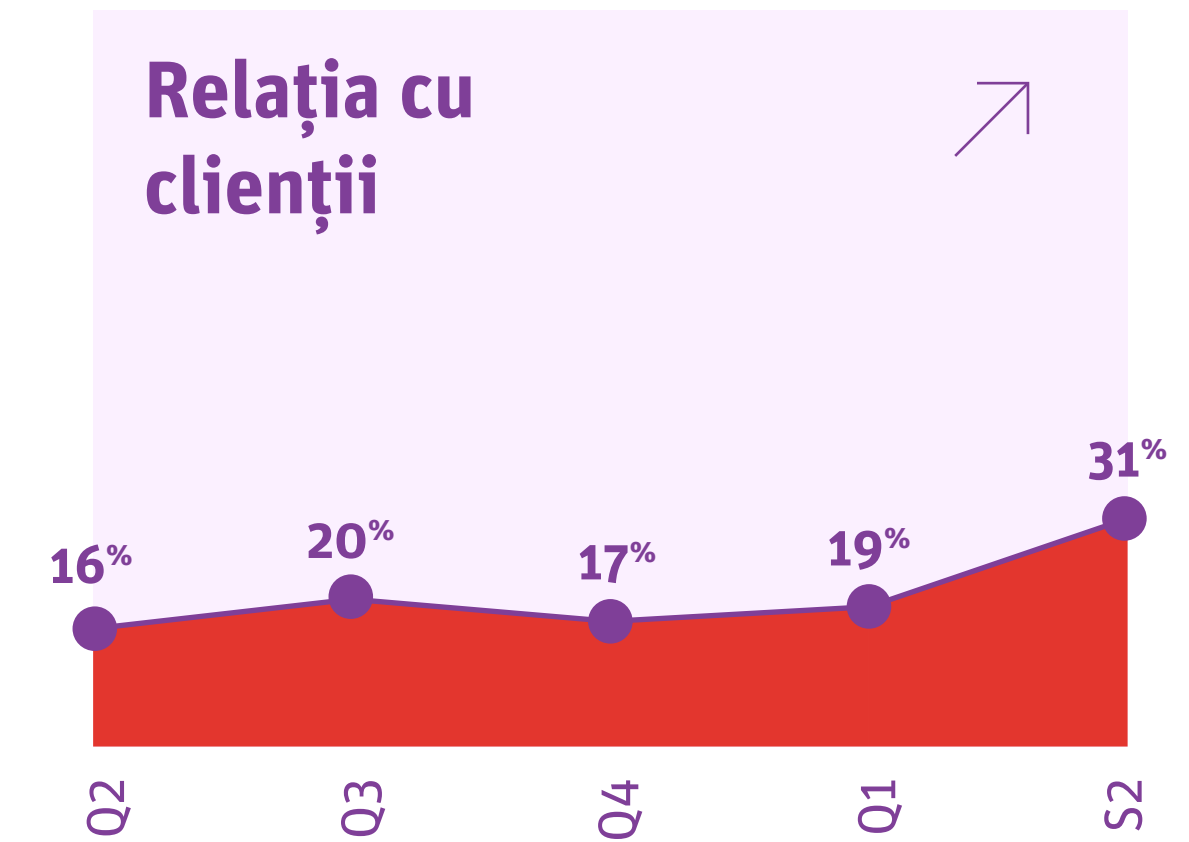
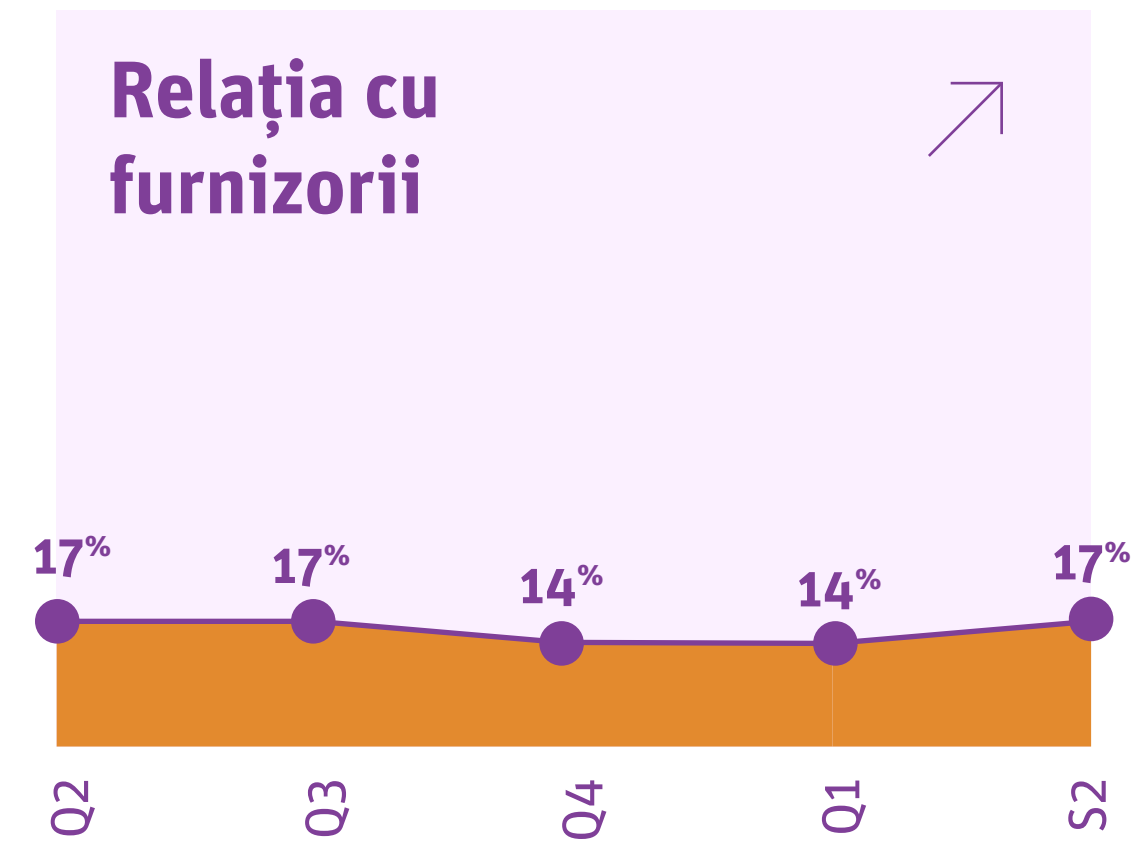
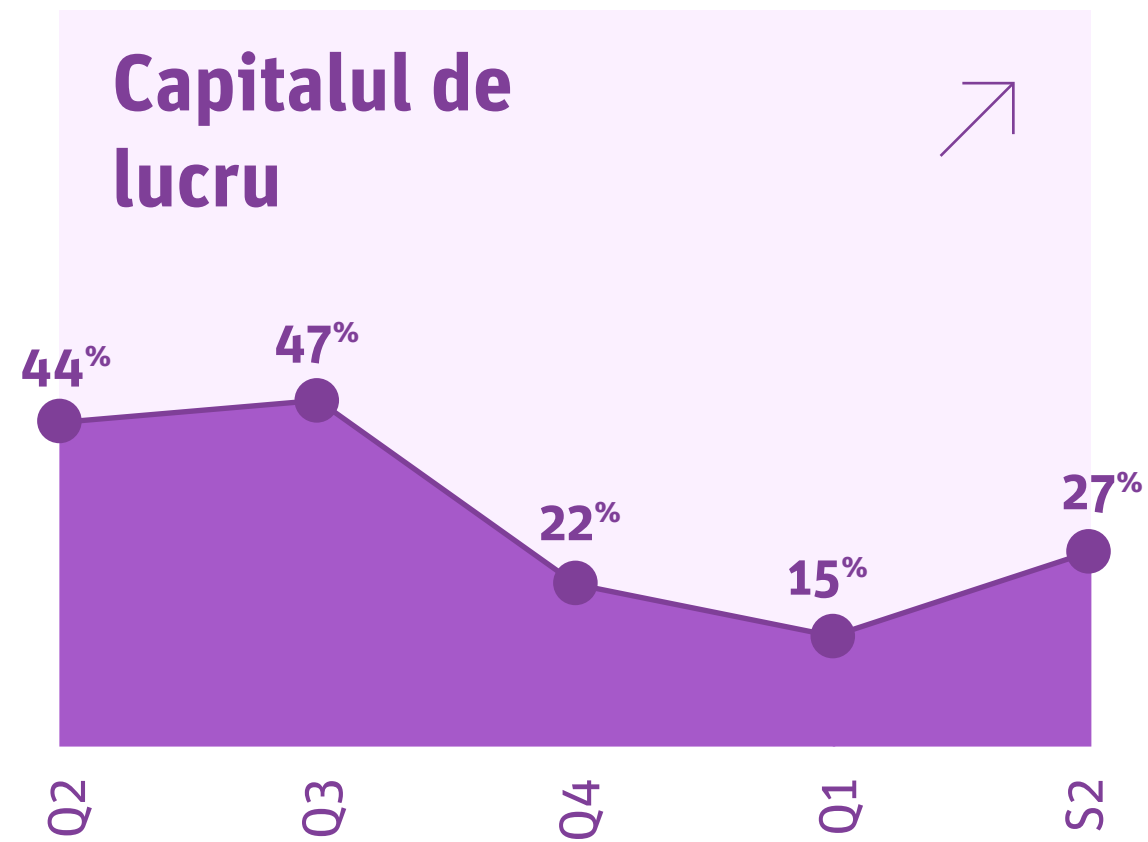
?
Cum au evoluat în ultimele 6 luni următoarele aspecte în compania dvs. față de aceeași perioadă din 2020?

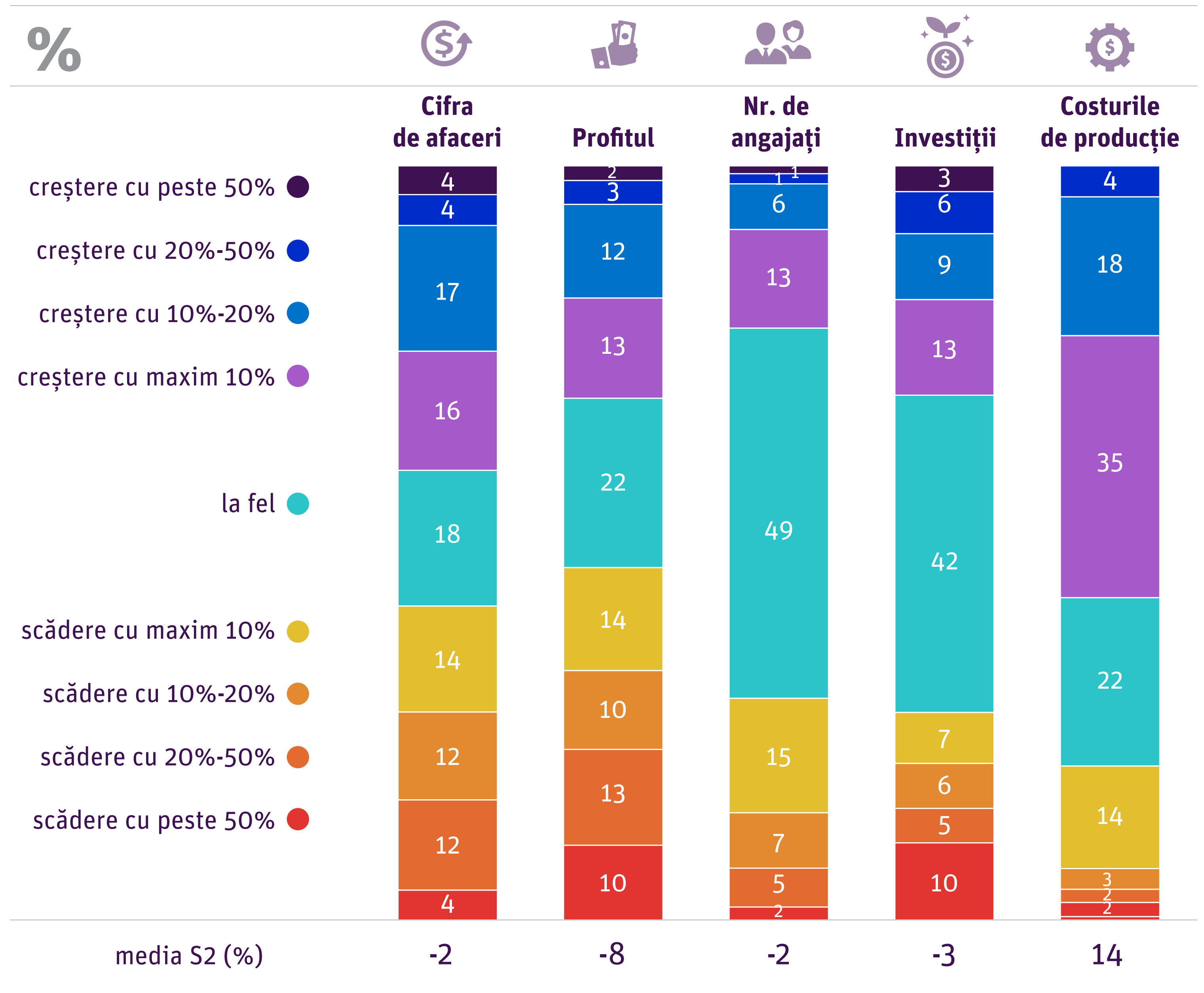
Evoluție - percepție asupra modului în care economia a fost afectată

În ultimele 3 luni următoarele aspecte s-au îmbunătățit

Comparativ cu edițiile anterioare ale studiului, **estimările managerilor cu privire la evoluția propriei companii au fost mai precise**, o variație mai notabilă fiind doar în cazul profitului (-8%) și a costurilor de producție care au crescut cu 14% față de estimările de la începutul anului.

? Care este situația următorilor indicatori, la nivelul companiei dvs., la finalul lunii septembrie 2021, comparativ cu previziunile făcute la începutul anului 2021 pentru această perioadă?

Ce vedem?

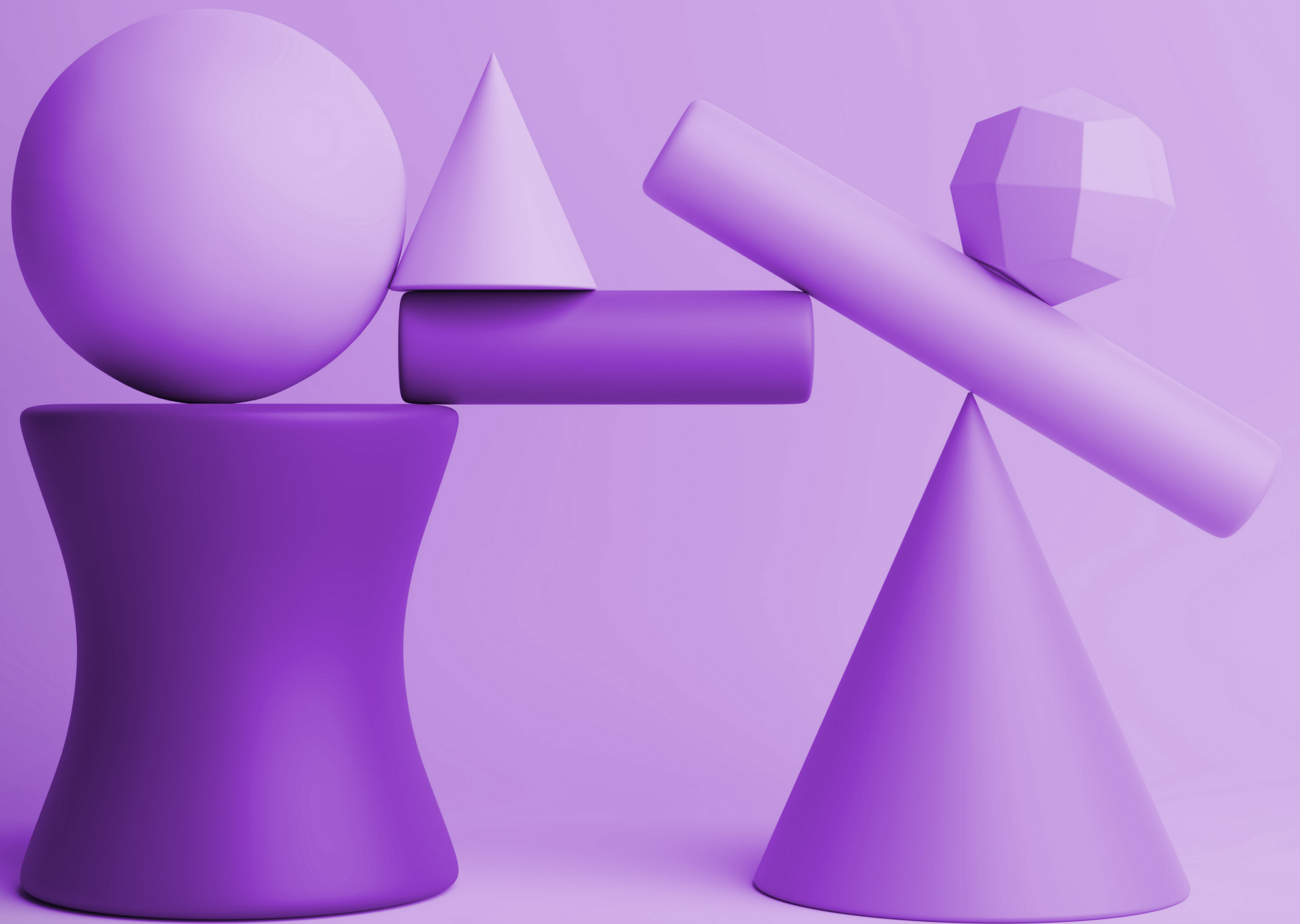
Cifra de afaceri și profitul scad cu 2% respectiv cu 8% față de previziunile făcute la început de an, iar investițiile scad cu 3%.

Cea mai notabilă evoluție din acest an, comparativ cu edițiile anterioare ale studiului, se referă la **creșterea costurilor de producție** comparativ cu estimările de la începutul anului. **+14%** până la lansarea chestionarului CONFIDEX S2 2021 la jumătatea lunii octombrie.

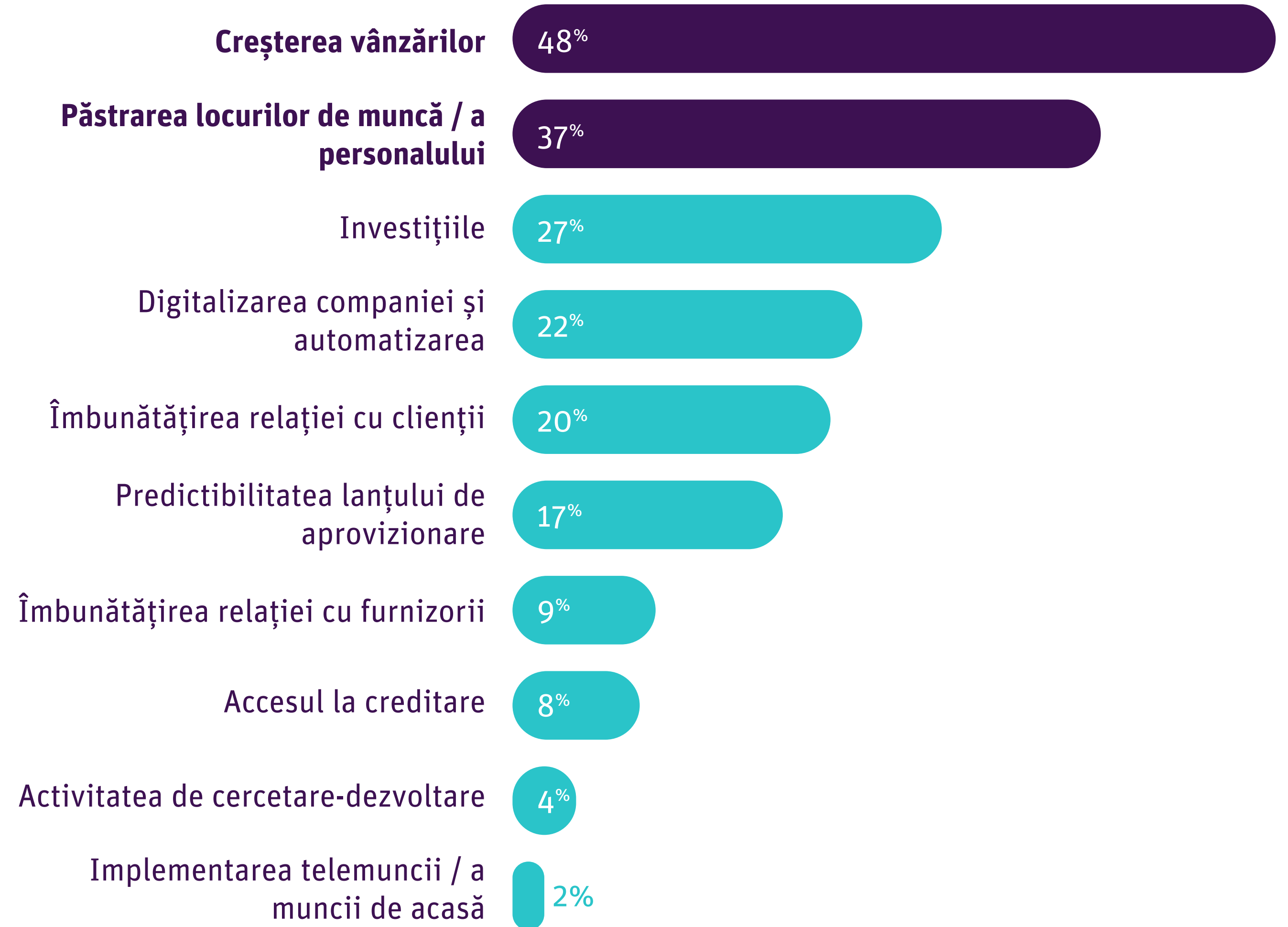
04.

Strategii de viitor

Prioritățile companiei pentru perioada imediat următoare sunt **creșterea vânzărilor și păstrarea locurilor de muncă**

În perioada următoare, care dintre următoarele aspecte reprezintă prioritățile companiei dvs.? (maxim 2 alegeri)

Raportul dintre cei care optează pentru scăderea costurilor și cei care optează pentru creșterea productivității rămâne relativ constant

? Care dintre următoarele afirmații e mai aproape de opinia dvs. cu privire la strategia companiei în următoarea perioadă?

Ce vedem?

Creșterea productivității constituie principalul motor de relansare economică

pentru mai mult de două treimi dintre companii, procentul acestora fiind stabil, comparativ cu ediția anterioară Q1 2021.

69% dintre companiile medii și mari și 63% dintre cele mici consideră că, în perioada următoare, **ar trebui să crească productivitatea**, inclusiv investind pentru a rămâne competitive.

29% consideră că **reducerea costurilor e mai importantă** în această perioadă (creștere ușoară față de Q1 2021).

Comparativ cu ediția anterioară, crește preocuparea pentru **creșterea vânzărilor** (+9%) și pentru investiții (+6%).

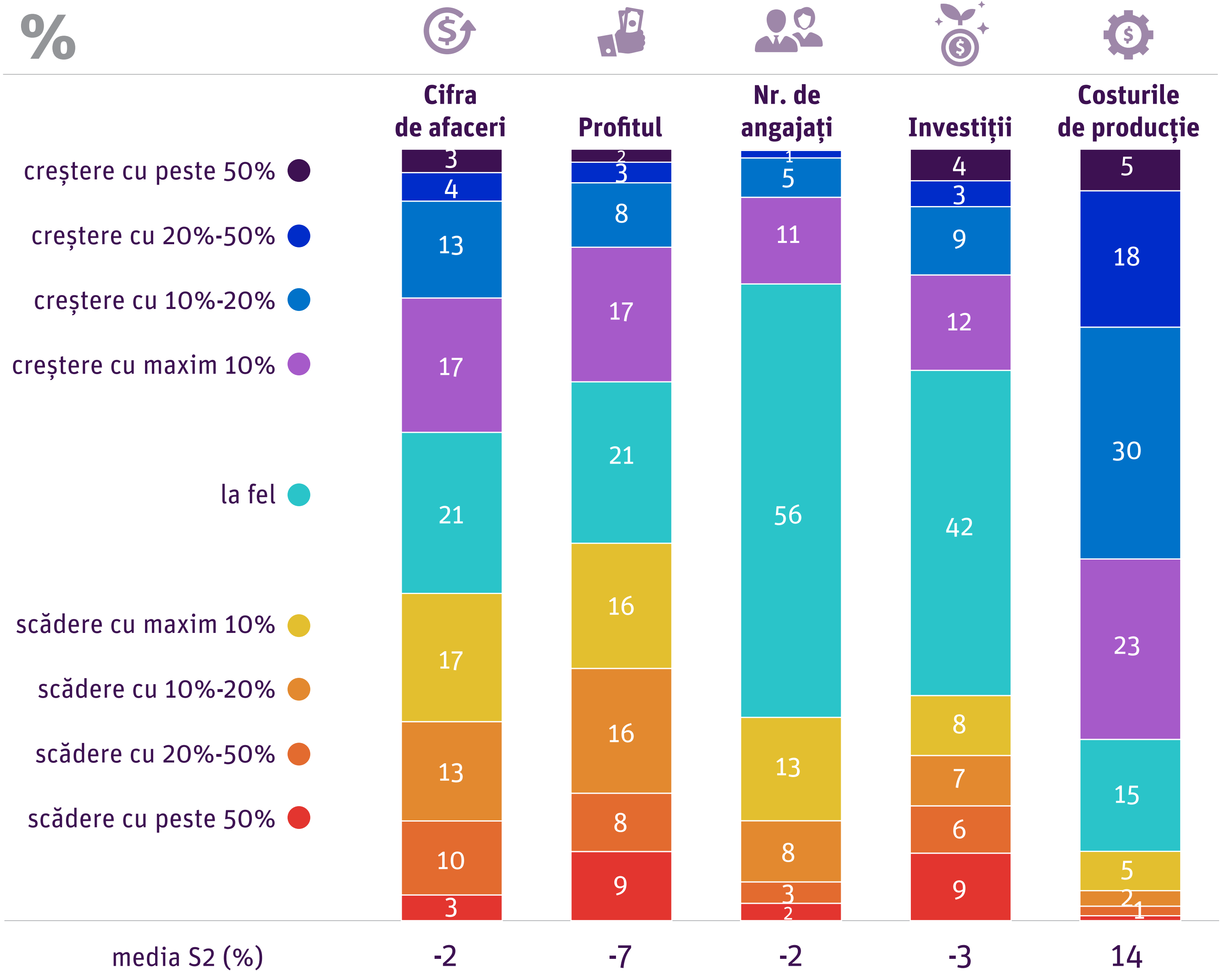
În continuare, **digitalizarea** se situează pe un trend ascendent, chiar dacă creșterea față de Q1 2021 e una mai redusă (+1%).

În cazul a 17% dintre companii, prioritatea este și **predictibilitatea lanțului de aprovizionare**.

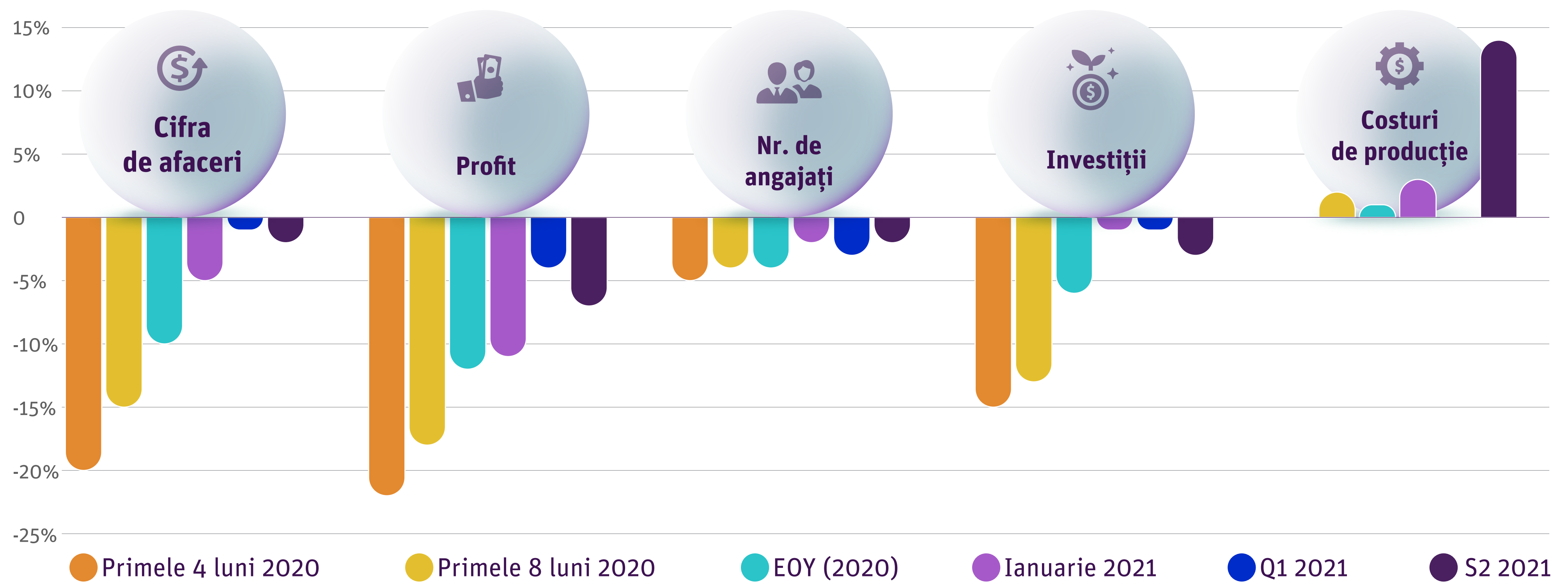
Până la sfârșitul anului, **managerii nu estimează schimbări majore** față de perioada actuală, dar sunt schimbări comparativ cu previziunile făcute la începutul 2021.

În opinia dvs., cum vor evolua următoarele aspecte până la finalul lui 2021, comparativ cu previziunile făcute la începutul anului 2021?

Pentru 2021 **este estimată o scădere a cifrei de afaceri** față de previziuni cu -2% **și a profitului** cu -7%

Ce vedem?

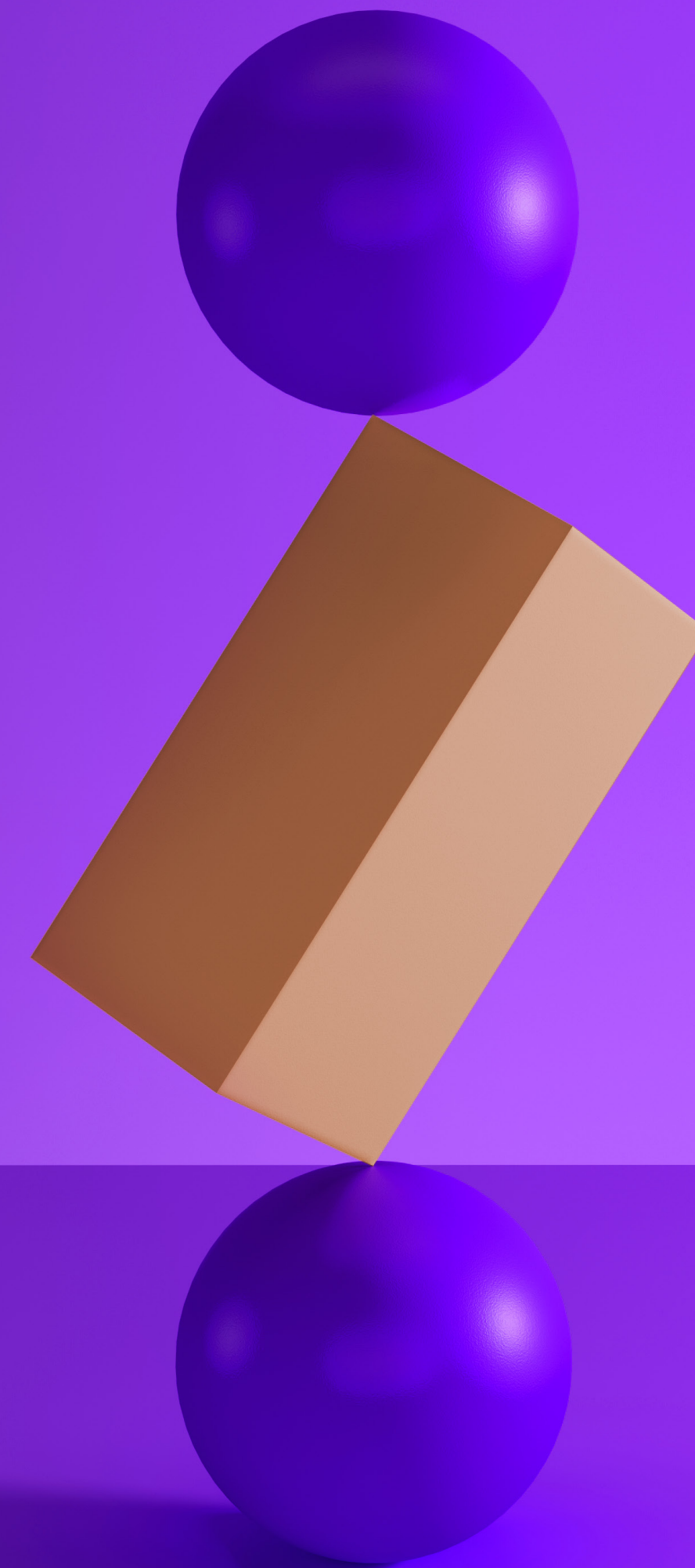
Comparativ cu previziunile făcute la începutul lui 2021, **managerii estimează scăderi ușoare** până la sfârșitul anului în ce privește **evoluția cifrei de afaceri** (-2%), **a numărului de angajați** (-2%) și **a investițiilor** (-3%).

Însă se previzionează o scădere mai notabilă în raport cu estimările în privința profitului la sfârșit de an (-7%, deci o recuperare de încă un procent față de situația de acum) și **își mențin estimarea cu privire la creșterea costurilor de producție** (estimează că vor încheia anul cu o creștere de +14% costuri de producție față de previziunile de la începutul anului).

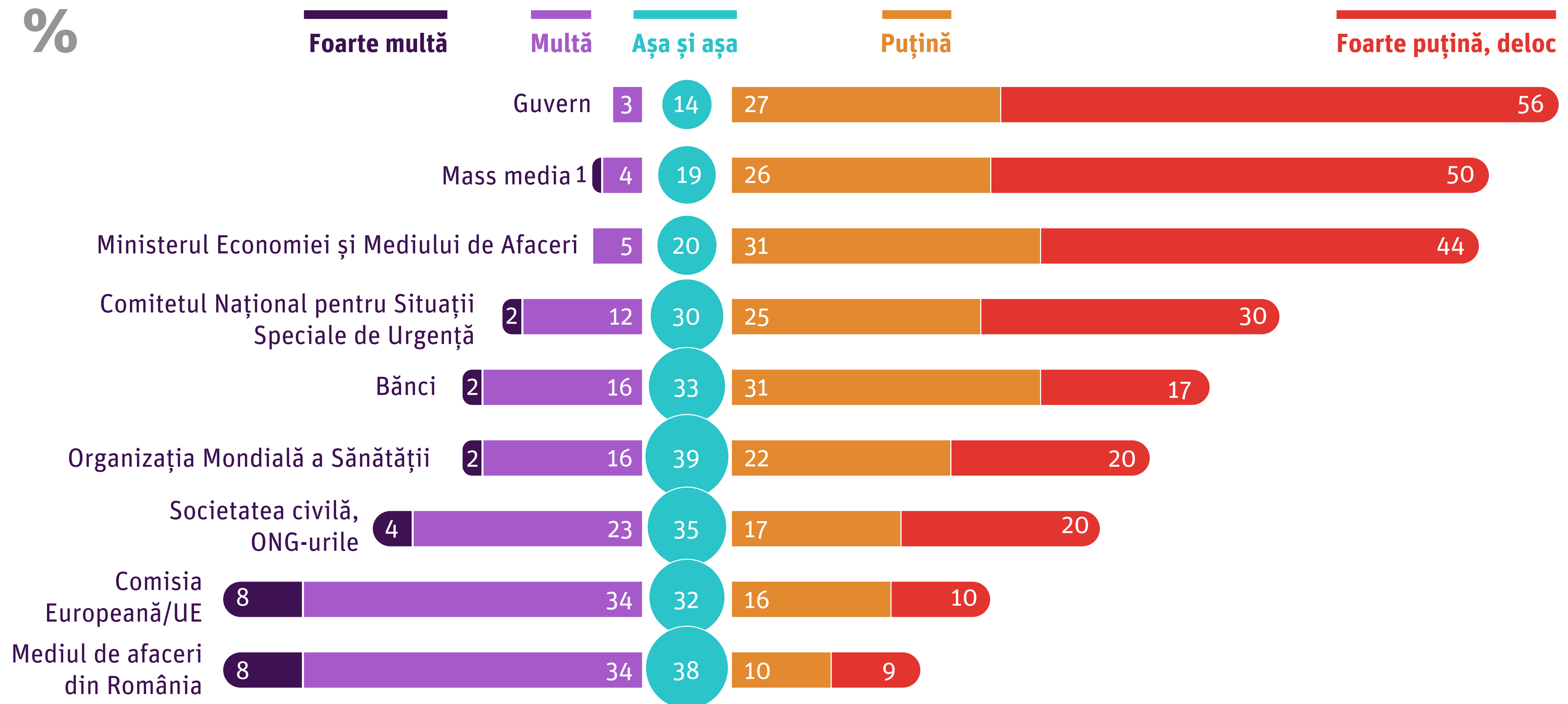
05.

**Evaluarea
măsurilor
guvernamentale
din perioada
pandemiei**

Guvernul a ajuns la **cota cea mai scăzută de încredere** dintre toate instituțiile evaluate.

? Câtă încredere aveți în următoarele instituții în privința măsurilor de susținere a redresării economice?

Ce vedem?

Comisia Europeană (42%), Mediul de afaceri (42%) și Societatea Civilă (27%) reprezintă instituțiile în care managerii au cea mai mare încredere.

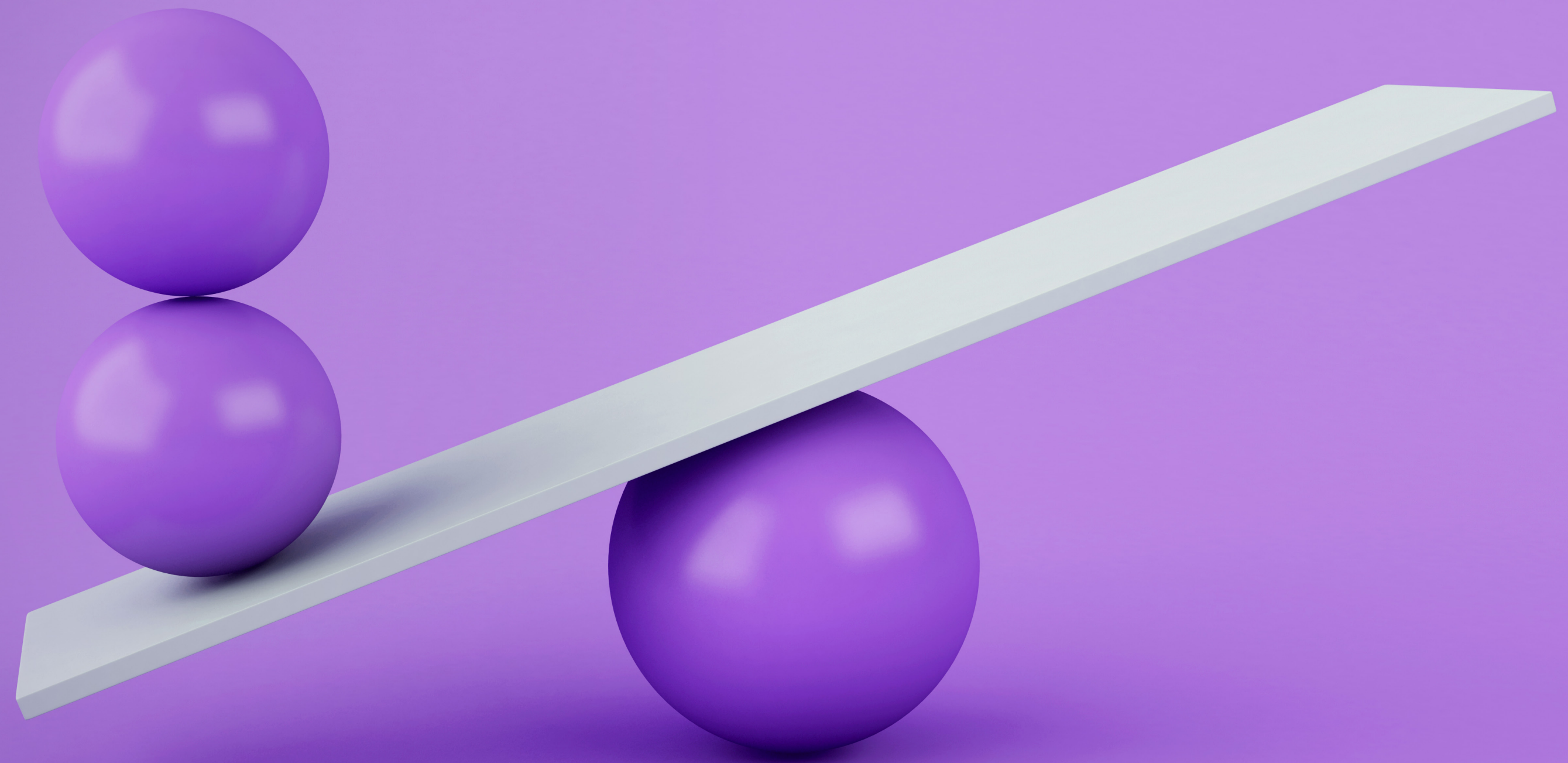
Urmează Organizația Mondială a Sănătății (OMS) și băncile cu o cotă de încredere de 18%.

Guvernul a scăzut ca încredere de la 19% la 3%, iar Ministerul Economiei de la 15% la 5%. În premieră în cadrul măsurătorilor CONFIDEX, Guvernul a ajuns la cota cea mai scăzută de încredere (56% declară că au foarte puțină încredere în Guvern) dintre toate instituțiile evaluate, depășind mass-media.

Crește așadar comparativ cu edițiile anterioare ale studiului ponderea celor care au încredere puțină sau foarte puțină în guvern (83% vs 49% în Q1 2021).

06.

**Percepții
asupra BVB
și asupra
restructurării**

60% dintre manageri cunosc ”puțin” sau ”foarte puțin” BVB și activitatea acesteia.

? Cât de mult cunoașteți Bursa de Valori București, activitatea acesteia și instrumentele ei?

Doar 12% dintre manageri ar utiliza BVB ca instrument de finanțare.

? În ce măsură ați folosi Bursa de Valori București ca instrument de finanțare pentru compania dvs?

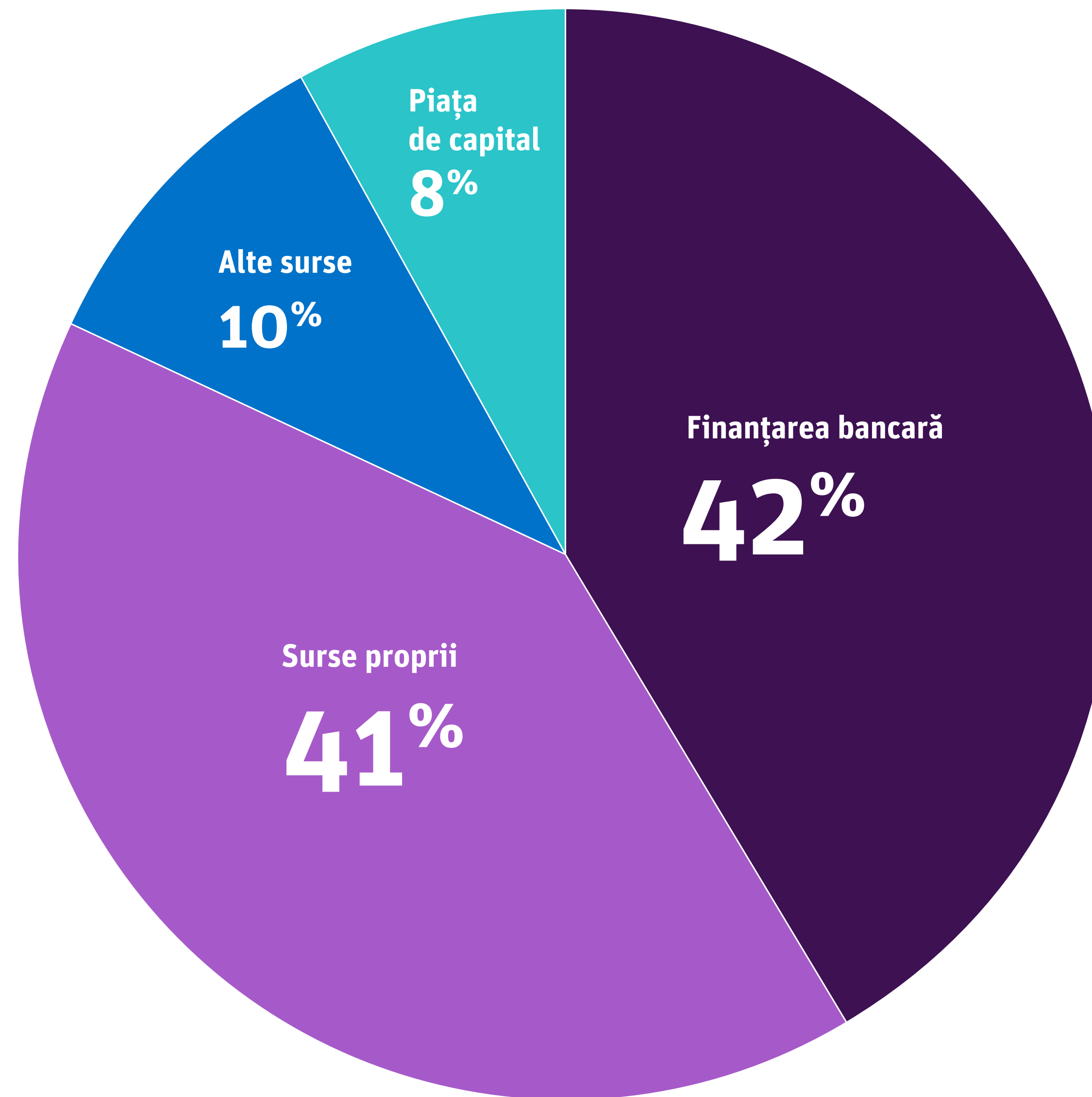

În proporție covârșitoare, managerii preferă ca instrumentele tradiționale de finanțare (42% băncile și 41% surse proprii).

În contextul actual, care ar fi varianta principală de finanțare pe care ați alege-o pentru compania dumneavoastră?

Percepții asupra restructurării

? Care dintre următoarele afirmații este mai apropiată de înțelegerea dumneavoastră asupra procesului de restructurare a unei afaceri?

Prin restructurare se urmărește îmbunătățirea fluxurilor operaționale ale unei companii.

37%

Restructurarea este un răspuns la schimbările intervenite în piață sau în modelul de business al concurenței.

34%

Restructurarea la timp a unei afaceri poate să prevină insolvența.

14%

O companie trebuie să apeleze la restructurare doar atunci când înregistrează pierdere din activitatea curentă.

8%

Restructurarea înseamnă reducere de personal.

5%

Altă măsură

1%

NS/NR

1%

O treime dintre respondenți consideră că momentul adecvat pentru a apela la un specialist în restructurare este cel în care compania înregistrează dificultăți în a-și achita datoriile curente.

Care credeți ca este momentul în care o companie ar trebui sa apeleze la un specialist în restructurare?

Atunci când compania înregistrează dificultăți în a-și achita datoriile curente.

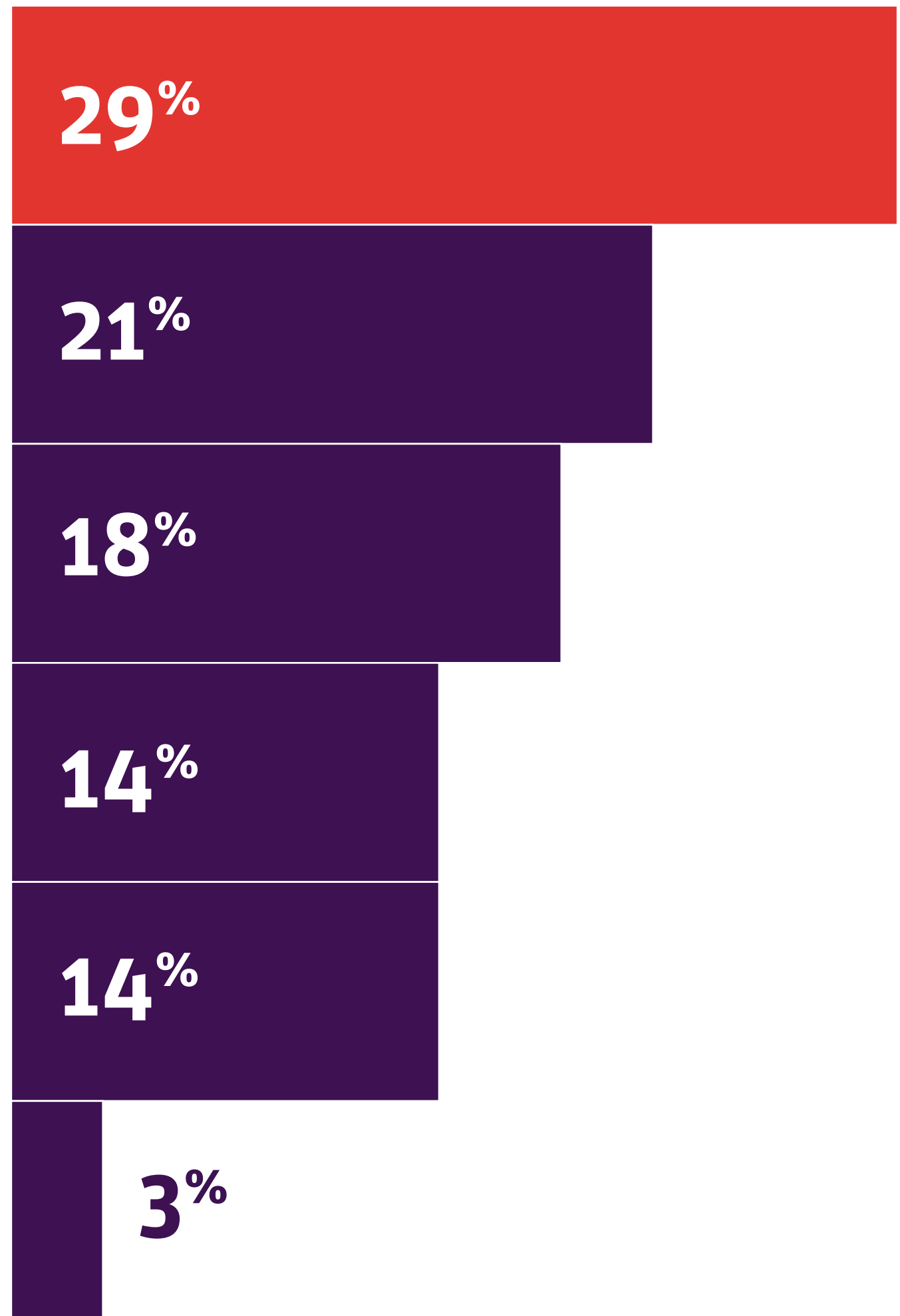
În cazul în care compania înregistrează profit, însă creșterile acestuia de la an la an sunt foarte mici.

Atunci când compania înregistrează pierdere.

Atunci când cifra de afaceri a companiei începe să scadă.

Atunci când compania nu înregistrează pierdere, însă nivelul profitului este constant de la an la an.

Niciodată

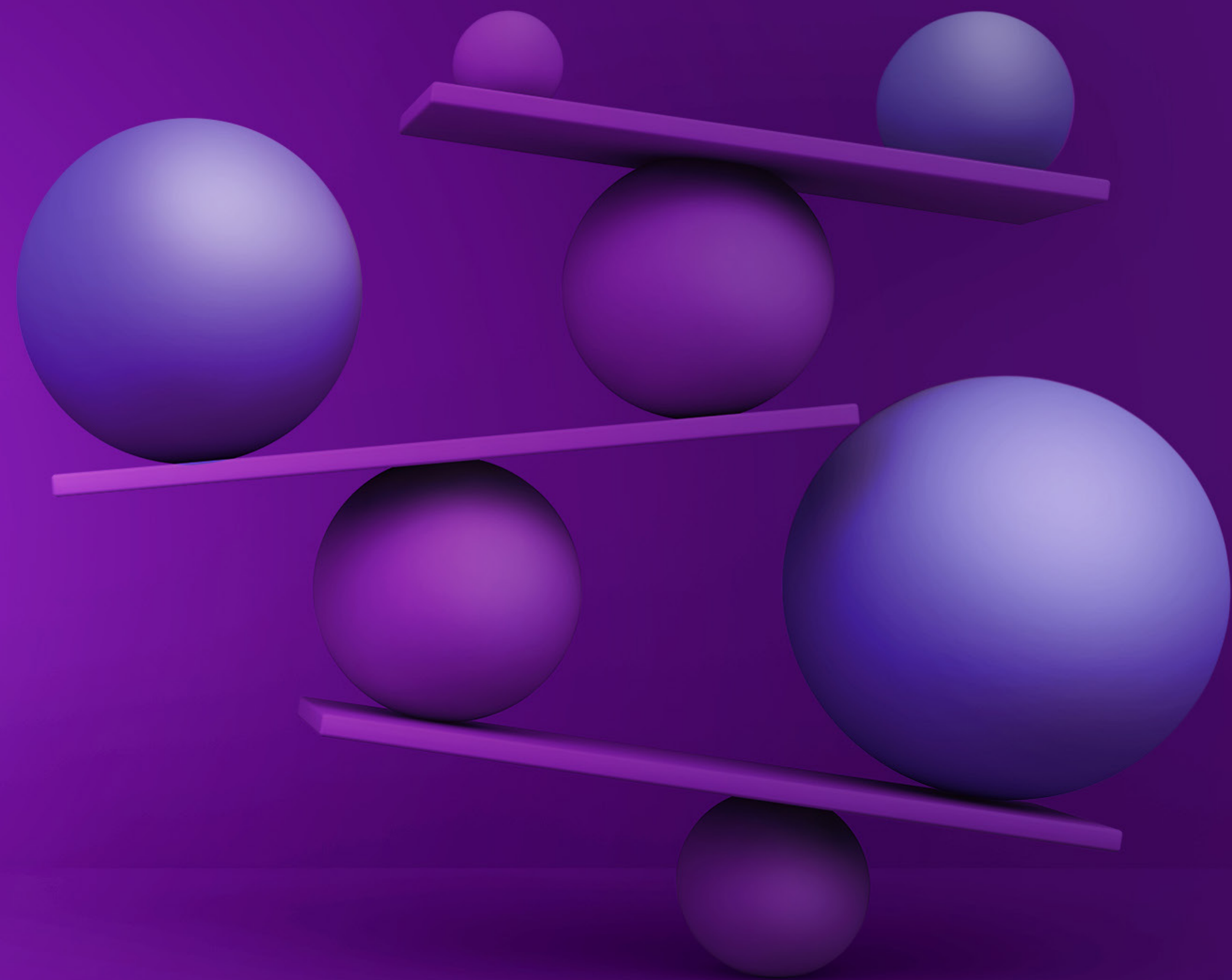
Ce vedem?

Gradul de informare cu privire la Bursa de Valori București este relativ scăzut, doar 15% dintre manageri se declară informați cu privire la activitatea acesteia și doar 12% au utilizat BVB ca instrument de finanțare.

Opiniile despre restructurare sunt împărțite: cea mai largă categorie este cea a respondenților care percep restructurarea ca îmbunătățire a fluxurilor operaționale (37%), urmată de categoria celor care consideră că restructurarea este în primul rând un răspuns la schimbările intervenite în piață sau în modelul de business al concurenței (34%).

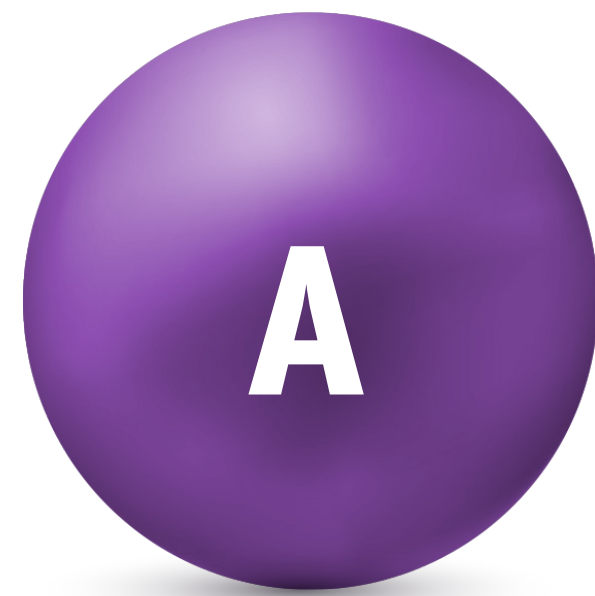
04.

**Indicele
CONFIDEX al
încrederii în
economie**

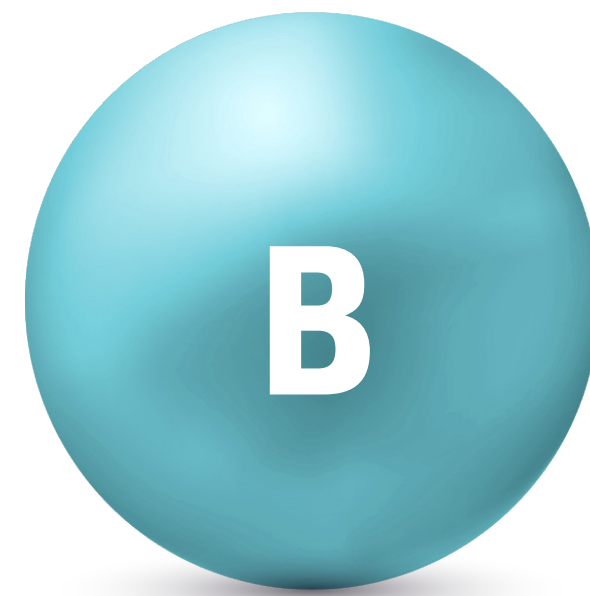

Construcția indicelui

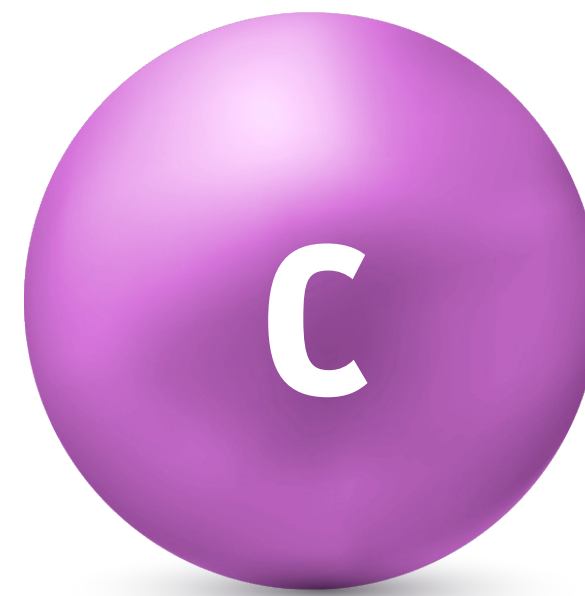
Agregarea a 29 de itemi privind:

Previziuni privind evoluția macroeconomică

Evaluarea evoluției din ultimele 3 luni și previziuni pentru următoarele 3 luni în privința unor indicatori ai companiei

Încrederea în instituțiile guvernamentale cheie

Agregarea acestor 29 de itemi a generat 5 factori cu valori cuprinse între 0 și 20, care însumați conduc la un indice cu valori cuprinse între 0 și 100.

0 constituie percepția total negativă asupra economiei, 100 echivalează cu o percepție total pozitivă, iar 50 reprezintă valoarea mediană.

Listă indicatori componenți ai indicelui CONFIDEX

Factori

1

Evaluarea accesului la diverse resurse, în ultimele 3 luni, comparativ cu 2020

Indicatori

1. Retenția de personal în ultimele 6 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2020
2. Accesul la creditare în ultimele 6 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2020
3. Relația cu băncile în ultimele 6 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2020
4. Relația cu clienții în ultimele 6 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2020
5. Relația cu furnizorii în ultimele 6 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2020
6. Capitalul de lucru în ultimele 6 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2020

2

Evaluarea principalilor indicatori financiari ai propriei companii, în ultimele 6 luni

7. Cifra de afaceri a companiei acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului
8. Profitul companiei acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului
9. Numărul de angajați acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului
10. Investițiile companiei acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului
11. Costurile de producție acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului

Listă indicatori componenți ai indicelui CONFIDEX

Factori

3 **Previziuni privind evoluția unor indicatori macro-economici pentru următoarele 3 luni**

Indicatori

1. Evoluția PIB
2. Evoluția șomajului
3. Evoluția inflației
4. Evoluția pieței de capital
5. Evoluția leului, în raport cu euro
6. Evoluția investițiilor publice
7. Evoluția investițiilor private

4 **Previziuni privind evoluția principalilor indicatori financiari ai propriei companii, pentru final de an**

8. Prognoza cifrei de afaceri în decembrie 2021, comparativ cu previziunea de la începutul anului
9. Profitul companiei în decembrie 2021, comparativ cu previziunea de la începutul anului
10. Numărul de angajați în decembrie 2021, comparativ cu previziunea de la începutul anului
11. Investițiile companiei în decembrie 2021, comparativ cu previziunea de la începutul anului
12. Costurile de producție în decembrie 2021, comparativ cu previziunea de la începutul anului

5 **Încrederea în instituții**

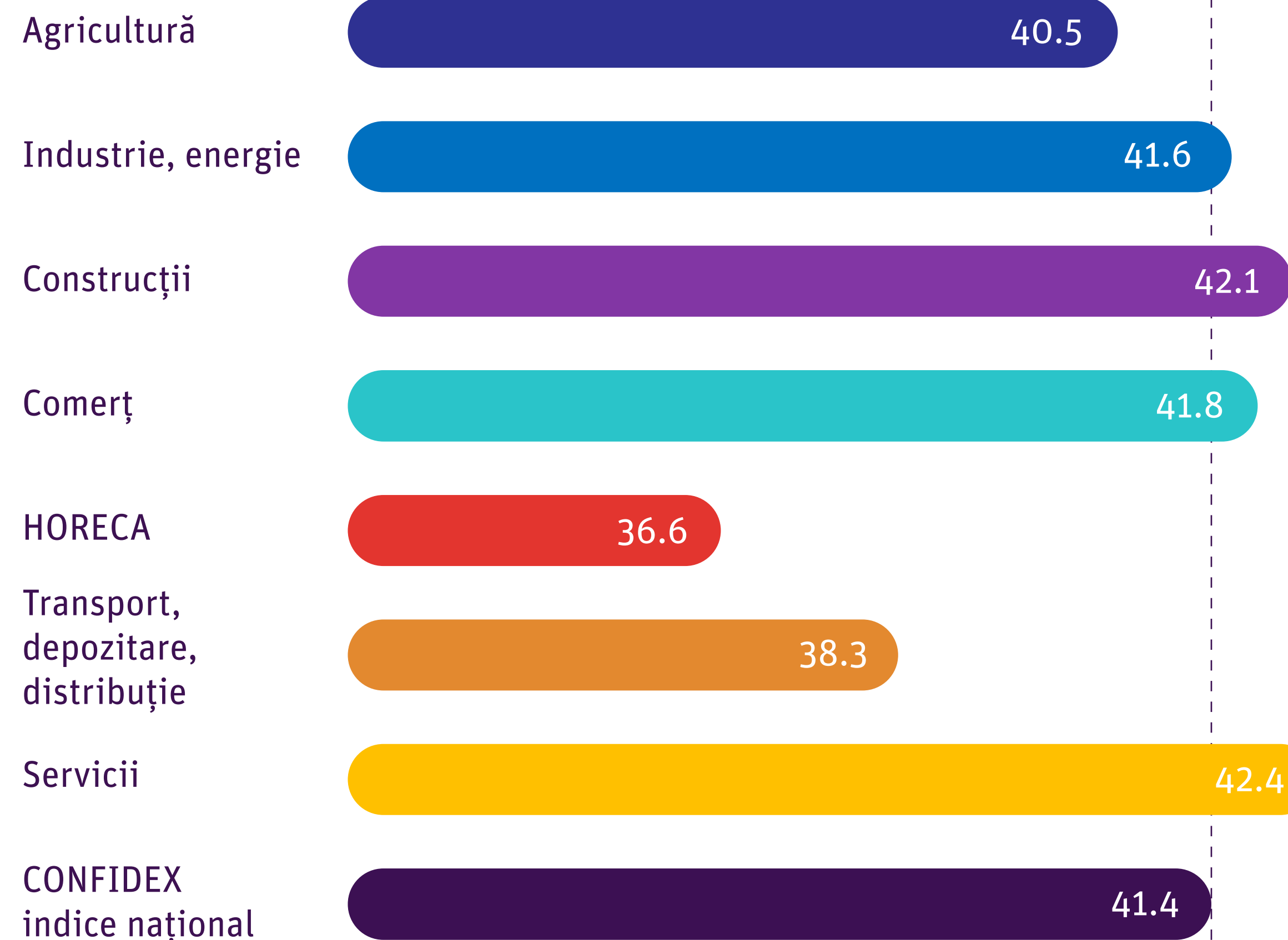
13. Încrederea în Guvern
14. Încrederea în bănci
15. Încrederea în mass-media
16. Încrederea în UE
17. Încrederea în Ministerul Economiei și Mediului de Afaceri
18. Încrederea în organizațiile non-guvernamentale
19. Încrederea în mediul de afaceri din România

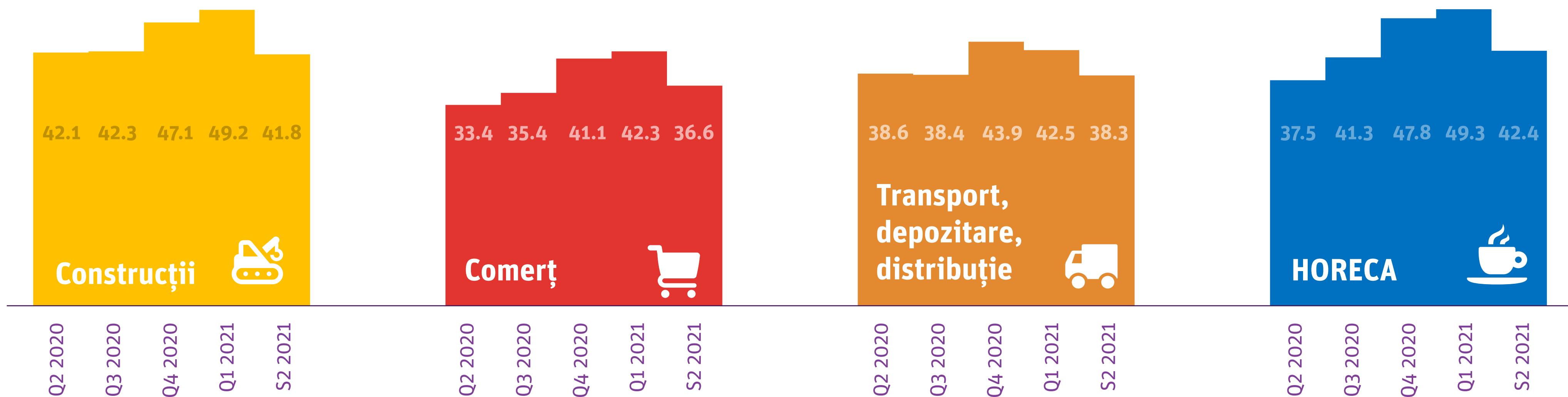
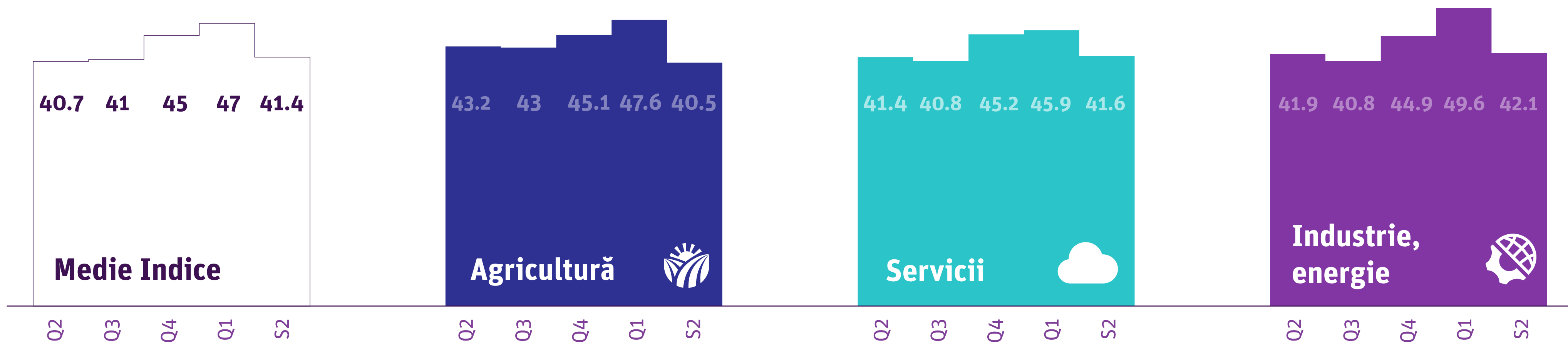

Nivelul indicelui în raport cu sectoarele de activitate în S2 2021.

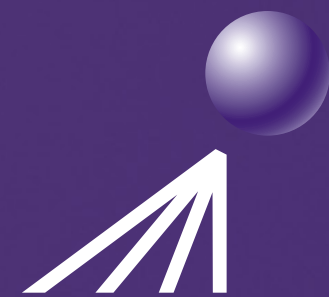
HORECA rămâne
domeniul cel mai
pesimist, dar e aproape
de Transporturi și
Distribuție.

Evoluție Indice CONFIDEX pe parcursul celor 5 ediții

Confidex.S2 2021

**IMPETUM
GROUP**

Championing business value
CITR / ROCA / ROCA X

CONFIDEX.S2 2021

Despre încrederea în economie
în vremuri de criză

